

DOLENJSKI TIŠT

NUDIJSKA KNJIŽNICA
IRANA JARCA
VO MESTO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70-3-24

Stev. 24 (430)

LETO IX.

NOVO MESTO, 19. JUNJA 1958

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje Slovenski poročevalci v Ljubljani

S POTI SOCIALIZMA

NAS PODTIKANJA IN KLEVETE NE BODO SPRAVILE

Nad 50.000 ljudi iz Istre, Hrvaškega in Slovenskega Primorja je v nedeljo dopoldne v Labinu prisrčno pozdravilo predsednika republike maršala Tita, ki je govoril na velikem zborovanju ob 150-letnici premoženjstva v Raši in Labinu, ki so najstarejši rudniki v naši državi.

Tovariš Tito je najprej toplo čestital našim rudarjem k njihovega jubileju in nato v uvodu dejal, da lahko izrazi samo zadovoljstvo in ponos, da ima naša država tak delavski razred, ki pozna tudi v najtežjih trenutkih svoje dolžnosti in ki potrpečljivo ter vztrajno dela, da bi se sedanjemu rodu in bodočim rodovom godilo čimbolje.

Nato je dal časa govoril o ovirah in težavah, na katere smo znova naleteli pri graditvi socializma in sicer spet s tiste strani, s katere bi take ovire in naganjanje mogli najmanj pričakovati. Dejtal je, da smo na nedavnem 7. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije povedali vse tisto, kar je slabo in kar je dobro tako v našem notranjem razvoju kot v razvoju zunaj naše dežele. Proti svoji volji pa smo pri tem zadel na čudno nerazumevanje pri voditeljih dežel, ki grade socializem. Zato nas zdaj spet napadajo zavoljo našega programa, poročil na kongresu, podtikajo nam lažnive stvari

in pačijo podobo našega dela in poti pred svojimi narodi.

Gonja proti naši državi, je nadaljeval tovariš Tito, ima globlje korenine in se je začela že pred 7. kongresom. Jugoslavija se ni hotela vključiti v tako imenovani socialistični tabor, ker nasprotujemo razdelitvi sveta na razne tabore. S tem, da nismo podpisali lani novembra deklaracije 12 komunističnih partij, pa še ni rečeno, da nismo za najboljšo sodelovanje z vsemi socialističnimi deželami. Mi smo za to sodelovanje, toda hkrati tudi za ustvarjalno sodelovanje skupaj z vsemi drugimi mirovljubnimi državami na svetu.

Zato nas podtikanja in klevete ne bodo spravile s pravilne poti, čeprav nam povzročajo težave. Tovariš Tito je nato krepko in odločno odgovoril Kitajcem in Rusom na njihovo gonjo proti naši državi. Z duhovito in življenjsko besedo je povedal, kaj mislijo naši ljudje ob tej najnovjši hajki proti nam, nato pa dejal:

mi gledišči. Takšne lažne obdolžitve bodo škodovala tudi njim samim, kajti na koncu bo resnica spet zmagala. Zato ne bomo krenili s poti graditve socializma. Mi bomo znali prebrati tudi te nove težave, znali bomo ohraniti neomadeževano zastavo Marxa, Engelsa in Lenina, ki smo jo tudi v minulosti častno nosili skozi vse viharje in napade od vseh strani. (Odobranje in ploskanje.) Tovariši in tovarišice, mi nismo želeli tega boja, saj imamo že tako dovolj skrbi. Če pa so nam ga že vsilili, se bomo branili, in nič nas ne bo zastrašilo, da se ne bi borili za zmago tistega, kar je po našem prepričanju pravilno in pravično. Glavno je, da imamo enotnost naših narodov in trdno strnjeno naših delovnih ljudi. Zveze komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. (Viharno odobravanje, dolgotrajno ploskanje in vzklikanje tovarišu Titu.)

Z vztrajnim delom za zgraditev naše socialistične dežele, z zboljšanjem življenjskega standarda naših delovnih ljudi, s povečanjem delovne storilnosti in drugim, bomo najbolje odgovorili tistim, ki nas obrekujejo in napadajo. (Vzklikanje: »Partija-Tito!«)

Tovariši in tovarišice, mi smo sicer izkušeni, potrpežljivi in pogumni, vendar pa nas je za najnovjši položaj hudo prizadel. Ne zato, da bi nam lahko karkoli preprečilo, da

Prve proslave na čast Sutjeske

V nedeljo, 22. junija, bodo na Ostru nad Kostanjevico proslavili 15. obletnico bojev na Sutjeski. Govoril bo predsednik obč. odbora SZDL tov. Jože Gregel, sodeloval pa bo pevski zbor bršljiške SVOBODE. S sporedom bo nastopila tudi mladina kostanjeviške šole.

Obinski odbor Zveze borcev iz Sentjerneja bo imel prvo proslavo v nedeljo dopoldne na Vinjem vrhu nad Belo cerkvijo pri Barborčevi zidanci, kjer je zidana spominska ploča. V govoru se bodo spomnili bitk na Sutjeski, nakar bodo med recitacijami in petjem zbora razdelili več odlikovanj zaslužnim borcem in aktivistom iz NOB. Slavje bo zaključeno s prijetnim parizanskim mitingom.

Prihodnji teden bomo obirne proslave poročali o ostalih pripravah na proslave Sutjeske.

ziku resnice in si prizadevali ohraniti našo enotnost, prizadevali si bomo, da ostanejo naše vrste trdno strnjene. Važno je namreč, da zgradimo v naši deželi čim boljše življenjske in ustvarimo resnične socialistične odnose. (Odobranje in vzklikanje tovarišu Titu in ZK.) To pa bo koristilo nam in nadaljnemu razvoju socializma!

Naj živi Federativna ljudska republika Jugoslavija!

Plenum SZDL

V torek, 10. junija, je bilo v Ljubljani plenarno zasedanje Glavnega odbora SZDL Slovenije pod predsedstvom predsednika Mihe Marinka. Udeležil se ga je tudi generalni sekretar SZDL Jugoslavije tov. Edvard Kardelj in sodeloval v razpravi.

O delu Socialistične zveze na vasi je poročal Jože Ingolič in najprej orisal uspehe in glavne naloge, ki so se vedno odprte pred združništvom v Sloveniji. Zlasti je kritično ocenil dosedanje pomanjkljivosti v delu političnih organizacij pri razvoju in utrjevanju kmetijskih združenj. Nikakor se ne smemo zadovoljiti s tem, kar smo v združenju sodelovanju dosegli v zadnjem letu; na nadaljnji socialistični razvoj naše vasi moramo načrtno vplivati in naloge na tem področju niso samo skrb združnih delavcev.

Drugi dan plenuma je poročal o stanovanjskih skupnostih dr. Vladimir Krivic, ki je med drugim dejal, da bistvena naloga stanovanjskih skupnosti ni samo upravljanje stanovanjskih skladov, temveč predvsem skrb za pomoč družini. Tu gre zlasti za organizacijo družbene prehrane, za ustanove za varstvo otrok, servise za preskrbo, čiščenje, popravila, pranje in različne druge usluge. Stanovanjske skupnosti razen tega izredno razširjajo področje iz neposrednega družbenega upravljanja.

PRESLEPITI HOČEJO LASTNE NARODE

Kako napačno tolmačijo razpoloženje našega ljudstva in njegovo politično zrelost in zavest! Stara metoda iz leta 1948 se spet pojavlja na torišču protijugoslovanke gonje, z edinim ciljem, da bi preslepili lastne narode. S to propagando namreč ne morejo preslepiti našega ljudstva, ki so mu stvari zelo dobro znane in ki ima v tem oziru za seboj večletne izkušnje. Zato mi ničesar ne prikrivamo, marveč po možnosti objavljamo njihove govore in obdolžitve, da bi se naše ljudstvo seznanilo z njimi. Kako pa ravnajo tisti,

ki nas napadajo in obtožujejo? Ti ljudje ne objavijo niti enega našega gradiva, ker se boje seznaniti svoje narode z dejanskim stanjem, oziroma z našimi

Lani v Bihač - letos v Sisak

Letošnji VI. zlet »Bratstva in edinstva« bo od 20. do 22. junija v Sisku, Slovenijo bo spet zastopala le Okrajna zveza »Partizani« Novo mesto. Tokrat bomo sodelovali samo z najboljšimi športnimi ekipami v odbojki, rokometu, namiznem tenisu, tenisu in atletiki. Skupno bo iz novomeškega okraja odpotovalo v Sisak blizu 60 tekmovalcev in ostalih, predvidevamo pa, da bo skupno na zletu nastopilo preko 13.000 pripadnikov Partizana iz Hrvaške, Bosne, Hercegovine in Slovenije.

Verjetno se že spominjate lanske novomeške »ekspedicije« v Bihač. Tokrat je novomeška Okrajna zveza »Partizani« prvič sodelovala na tej tradicionalni manifestaciji bratstva in edinstva in to z nič manj kot 66 pripadniki Partizana in ostalih društev. Tokrat bo naš prispevek na zletu nekoliko manjši, predvsem zaradi nič kaj razveseljivega finančnega položaja. Sodelovali bomo le z izbranimi športnimi ekipami v odbojki, namiznem tenisu, tenisu in atletiki. Svoje tekme bomo igrali v vsaki panogi sodelovali vsaj z dvema ekipama — moško in žensko, ponekod pa bodo nastopili tudi mladinci.

Pogledimo, kdo bo zastopal naš okraj v posameznih športnih panogah: v odbojki bo nastopila mo-

ška in ženska ekipa novomeškega Partizana (moška ekipa bo kombinirana s Trebanjci, ker igra prva ekipa v nedeljo v Zagrebu v tekmovalcu zvezne lige). V našem rokometu nas bodo predstavljali rokometarji in rokometaršice iz Črnomlja, v atletiki tekmovalci iz Novega mesta, v tenisu in namiznem tenisu člani novomeškega »Elana«.

Letošnji zlet se začne že v četrtek, 19. junija, ko so na sporedu domača tekmovalca v nogometu, v petek, 20. junija pa se začne tekmovalca v ostalih športnih panogah. V soboto, 21. junija bodo na sporedu finalna tekmovalca v odbojki, rokometu in atletiki; popoldne bo prvi nastop na stadionu in zvečer akademija. Na glavni zletni dan — v nedeljo, 22. junija bo glavna prireditelj na zletnem stadionu — množični nastop pripadnikov Partizana od najmlajših — pionirjev in pionirk — do najstarejših članov in članic. Predvidevamo, da bo samo na tem nastopu nastopilo preko 12.000 članov Partizana iz 13 sodelujočih okrajnih zvez, razen njih pa še pripadniki JLA in folklorne skupine iz Banije, Korduna, Posavine itd.

VREME

ZA ČAS OD 19. DO 29. VI.

V drugi polovici tekočega tedna in v drugi polovici prihodnjega tedna nestalo s pogostimi, večinoma kratkotrajnimi padavinami in ohlaiditvijo. V prvi polovici prihodnjega tedna lepo vreme in topleje. (V. M.)

Obvestilo naročnikom in bralcem

- Zaradi spremembena urnika dela v tiskarni Slov. poročevalca bo do nadaljnjega izhajal naš tednik vsak četrtek.
- Nujne vesti, poročila, reklamne in male oglase, obvestila in naročila objavljamo vsakega ponedeljka.
- Uredništvo in uprava.

Z AVTO CESTE

Prehodna zastava glavne štaba za najboljšo brigado je odšla v soboto v naselje »Majda Šilc« v Prilape: priborila si jo je brigada »Ratka Mitroviča« iz Čačka, ki je dosegla svoje naloge v prvih 10 dnevih junija z 283%. Glavni štab je tudi tokrat odklikoval vrsto brigad z nazivi štirikrat, trikrat, dvakrat in enkrat udarnih, nekaj brigad pa je bilo pohvaljenih. Čestitamo častnim brigadirjem!

Nova priznanja novomeških brigadom je podelil glavni štab MDB, ko je za uspehe, dosežene v prvih 10 dneh junija, imenoval II. novomeško brigado v Domoslavcu za tretjič udarno, III. novomeško brigado v Bobovici za prvič udarno. Brigadirjem v obeh novomeških brigadah pošljamo naše tople čestitke in pozdrave!

Kolektiv Tovarne šivalnih strojev iz Mirne je predzadnji nedeljo obiskal brigadno naselje v Trebnjem. Obrtniki tovarne (mekaniki, mizarji, ključničarji) so popravili v naselju vse, kar je klicalo po obrtnih, razen tega pa so nekatere tovarišice iz tovarne dan pomagale v brigadni kuhinji in pri razkladanju gramoza. Popoldne je tovarniški zabavni orkester priredil brigadirjem

koncert in jim igral za ples. Hvalavredna akcija, ki zasluži skorajšnje posnemanje! V vseh naseljih bi obiske kolektivov in njihovih obrtnikov toplo pozdravili!

Radio Avto ceste oddaja vsak dan dvakrat vse novice iz življenja in dela MDB. Prisluhnite mu zjutraj in zvečer!

Inozemske mladinske delovne brigade pričakujejo na avto cesti sredi prihodnjega meseca. Stanovale bodo v naselju BORIS KIDRIČ v Zg. Kropnem.

Glavni štab MDB je v počastitev Dneva borca — 4. julij — razpisal novo tekmovalce, v katerem bo ocenjeval posebno tele naloge: najboljše izpolnjevanje delovnih nalog, skrb za zdravje in higieno, čuvanje orodja in družbenega premoženja sploh, ideološko - politično delo brigad, uspehe v kulturno-prosvetnem in zabavnem življenju mladine, uspehe v tehnični vzgoji in športno življenje v brigadah.

Betonsko cestišče na avto cesti bodo začeli betonirati na brežičnem odseku na dveh krajih prihodnji mesec, asfaltno vozlišče pa bodo začeli polagati od Ivančne gorice proti Trebnjemu. Avto cesta bo imela beton od Smednika do Bregane, od Ivančne gorice do Smednika pa asfalt.

Reka življenja

Pred spominskim pohodom na Sutjesko

Sutjeska, reka krvi in junaštva. Kakor jegulja se zvija med pragozdovi Bosne in si po kanjonu utira pot skozi stene. Sumi mimo Volujka, Magliča in Vučeva, mimo Peručice in Zelengore. Njene vode so krvave, s seboj nosijo trupla. Eksplozije pretresajo zrak. Izstrelki padajo na vsako ped zemlje. Letala mitraljirajo v strmoglavem letu.

V tem peklu se premikajo brigade in divizije NOV s 400 ranjenci in tifusarji. Obkoljeni so od oklepa vojne tehnike. Nato juriš preko Sutjeske! Sutjeska rdeči in odnaša trupla. Juriši na Milinkolci, Balinovac, Brovno in Košur! Lačni in utrujeni borci jurišajo preko trupel padlih tovarišev. Sovražnik je, ne upoštevaje tehnike in oborožitve, šestkrat močnejši. Toda proleterji vedo, zakaj se borijo. Vedo, da je za njimi kolona štiri tisoč ranjencev. Umirajo, padajo, iz ust na izmučenih obrazih pa se še v zadnjih trzajih čuje šepet: Partija — Tito — svoboda!

Sovražni obroč je prebit, vojna tehnika premagana od goloroki borcev. Sutjeska je prekoračena, sovražnik beži. To je Sutjeska, krvava od tisočih žrtv, najslavnejša stran naše zgodovine.

Letos, ko poteka 15 let, bomo počastili spomin na to največjo zmago v naši revoluciji. Iz vseh krajev domovine bodo krenile kolone borcev na Sutjesko. Vsi naši narodi, vsi naši delovni ljudje se v mislih pridružujejo korakom preživelih borcev, korakom kolon na njihovem spominskem pohodu.

Iz Slovenije se bo udeležilo pohoda 400 borcev. Novomeška skupina s 60 udeleženci, od katerih je 6 borcev, ki so v bitki na Sutjeski sodelovali, 25 brigadirjev z avtomobilske ceste in 29 partizanov iz našega okraja, bo krenila 2. julija ob sedmih iz Novega mesta in se istega dne ob desetih v Zagrebu pridruži slovenski koloni ter nadaljevala pot. Število udeležencev je za tako dolgo pot seveda omejeno; določil ga je pripravljani odbor v Beogradu.

V našem okraju je v počastitev Sutjeske razen pohoda pripravljen niz spominskih proslav, predavanj, odkritij spomenikov in spominskih plošč, razstav, izletov, mitingov in ostalih prireditev.

Po vseh občinah so že in še bodo predavanja, na katerih seznanjamo ljudstvo s IV. in V. ofenzivo, s pomenom Sutjeske in z likom maršala Tita. Predavanja so spremljana z diafilmom o poti IV. in V. ofenzive. Šolski mladini predavajo profesorji zgodovine, ki so ali bori ali rezervni oficirji. Podpolkovnik Božo Čirovič, udeleženec bitke na Sutjeski, je 19. maja predaval maturantom učiteljskega in gimnazijskega ljudstva. Ljudstvu bodo o Sutjeski predavali po vseh večjih naseljih še v tem mesecu bori in rezervni oficirji. Organizacije UROJ bodo imele posebno strokovno-vojaško predavanja in študij operacij IV. in V. ofenzive.

Po vseh večjih centrih bodo na večer pred 4. julijem svečane akademije z bogatim sporedom v Novem mestu od 29. do 22. 7. več razstav: razstava akademskega slikarja Vlada Lamuta »Po polh V. ofenzive«, razstava dokumentov V. ofenzive in bitke na Sutjeski predavali po vseh večjih naseljih še v tem mesecu in V. ofenzivo.

V počastitev bitke na Sutjeski bo odkritih več spominskih plošč in spomenikov ter urejenih več partizanskih grobišč. Spominske plošče bomo odkrili na Prežku, pri Cerovem logu, na Miklarjih, v Podgradu in v Bršljinu, grobišča v Kostanjevici, v Smarjeti, Smolenji vasi, Grobljah, Komarni vasi ter spomenik v Sentrupertu.

Partizanske patrulje bodo obšle partizansko krajer se nato udeležile odkritij spominskih plošč, odšli pa bodo tudi na Debene, Vinji vrh, v Semč in Smuko.

Partizanski otroci, ki se šolajo v Novem mestu, so že bili na pohodu v Rog na Bazo 20; obiskali so tudi grobišča partizanskih borcev. Dolenjski taborniki so organizirali pohod po poteh I. belokranjske čete in na Gorjanec.

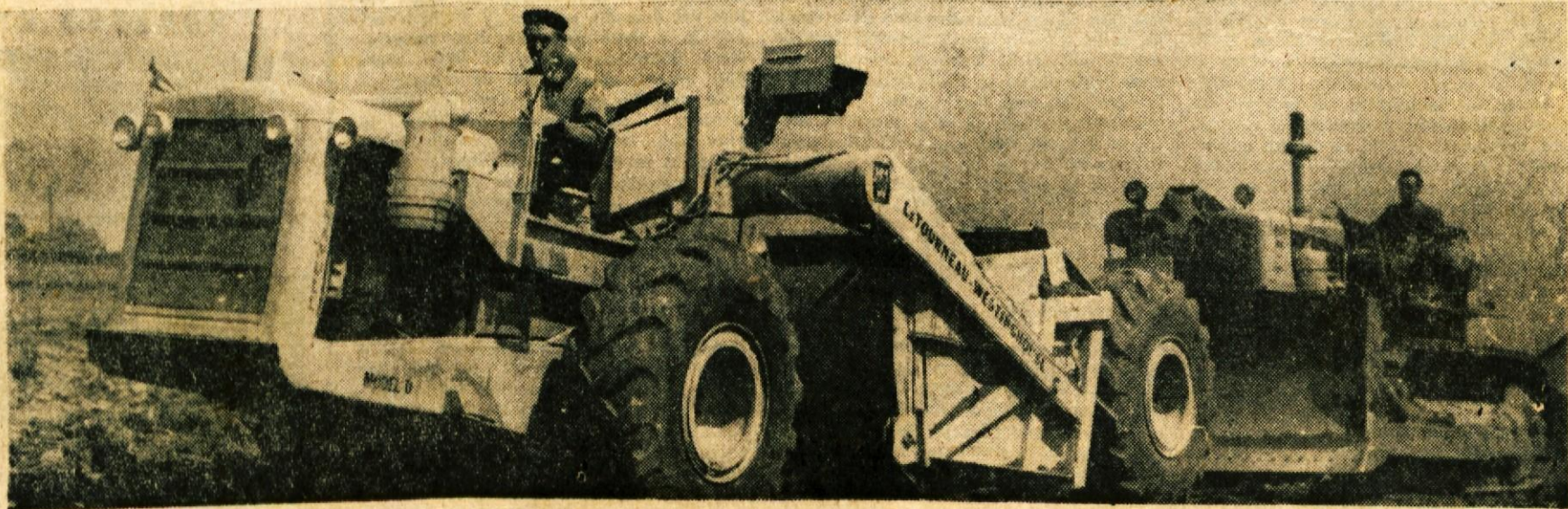
Sutjeska še vedno šumi in teče po stari strugi. Njene vode niso več krvave, ne nosijo več trupel padlih. V ljudstvu pa živi in bo živel spomin na tiste največje dni v naši zgodovini, na zmago, ki so jo goloroki borci izvajali na njenih bregovih.

Sutjeska, reka smrti, Sutjeska, večno mlada reka življenja...

drugi dejala: »Povsod občutimo vašo ljubezen, čeprav nas ločijo državne meje...«

Po kosilu v Novem mestu so tovarišice obiskale naselje mladinskih brigad na Gmajni, se zanimale za delo brigadirjev na avto cesti in se dalj časa zadržale v prijetnem pogovoru s tovaršem Nikom Belopavličem in z brigadirji, popoldne pa so se vrnile v Ljubljano.

Na avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb delajo gradbena podjetja tudi z najmodernejšimi stroji. Le tako je bilo mogoče doseči, da so obrisi nove moderne magistrale vidni že na vseh odsekih od Ivančne gorice do Rakitja na Hrvaškem.

TOKRAT: TRGOVINA

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Na obnem zboru Trgovinske zbornice okraja Novo mesto so bili v četrtek, 12. junija navzoči tudi zastopniki trgovskih podjetij iz novo priključenih občin BREŽICE, SENOVO, SEVNICA in VIDEM-KRSKO — Trgovina v okraju stoji pred težko rešljivimi problemi, ki jih brez stalnega sodelovanja in pomoči občinskih ljudskih odborov ne bo moč rešiti. V Krškem bo podružnica okrajne trgovinske zbornice za 4 novo priključene občine

Iz poročila predsednika zbornice Jožeta Gričarja in razprave je bilo razvidno, da je eden izmed glavnih problemov trgovine v okraju

beg kadrov iz trgovine

Neurejena tarifna politika v nagrajevanju trgovskih kadrov, izpostavljenost čestokrat neupravičeni kritiki s strani potrošnikov, neprimerni delovni pogoji, deljen delovni čas, vse to vpliva na namrščenost trgovine, ki so zlasti v zadnjem času začeli opuščati trgovski poklic in se preusmerjajo drugam. Razprava je pokazala, da ta problem zajema področje celotnega okraja in da se bo treba resno lotiti rešitve tega vprašanja, sicer bo nastala kriza.

Događa se, da morajo trgovska podjetja najemati popol-

noma nekvalificirane kadre kot honorarne moči, ker manjka strokovnih namrščenec. Od teh ljudi ni mogoče zahtevati poznovanja prodajnega materiala, niti ne pravilne in kulturne postrežbe, zato seveda trpijo potrošniki.

Na starejše trgovske pomočnike in pomočnice neugodno vplivajo tudi vedno novi predpisi, po katerih morajo delati razne dopolnilne izpite, kljub temu pa njihova kvalifikacija še vedno ni dokončno urejena. Ugotovljeno je bilo tudi, da se zlasti nadarjena mladina ne odloča za posredstvo v trgovini, zato je nujno treba poklicu trgovskega pomočnika dati tisto veljavo, kot ja je inhel nepravilna, sicer bo nastala kriza.

Vzpodbudno pa bi vplivalo nagrajevanje za osebno iniciativa, ker je znano, da samo-

potbuda v trgovskem poklicu pride do veljave; od nje je odvisen tudi promet trgovine.

Nesodobni lokali — premajhna skladišča

so drug problem, o katerem so delegati razpravljali. Zalostno je, da je v okraju še 9 prodajalnih, ki imajo petroleško razsvetlavo, nekatere nimajo izloženih oken, večina pa jih je neprimerno in nesodobno urejenih. Tov. Franjo Novak, podpredsednik Republiške trgovinske zbornice je poudaril, da vsako leto na obnem zboru govorimo o nujnosti preureditve trgovskih lokalov, vendar do danes ni bil storjen niti korak naprej.

Potrebno bi bilo odpreti več specializiranih prodajalnih — galanterijo, trgovino z električnim materialom, delikateso in še nekaj drugih, ni pa lokalov niti primernih skladišč. Čestokrat morajo podjetja nabavljati manj kvalitetno blago prav zaradi tega, ker ne zahteva prvovrstnega vskladiščenja.

Potrošniški sveti

niso odigrali svoje vloge, delno zaradi neresnega vprašanja njihove pristojnosti, delno pa zaradi tega, ker so bili nekateri administrativno določeni. Volitvam v potrošniške svete bo treba v bodoče posvečati več pažnje. Trgovina potrebuje razgledanih ljudi, takih, ki se spoznavajo na poslovanje in nabavo materiala, predvsem pa vedo za potrebe kupcev. Od takih potrošniških svetov bomo lahko več zahtevali.

»Probleme bomo rešili le s skupnimi moči«

je poudaril tov. Novak, direktor okr. urada za plan. Čestokrat slišimo kritiko na račun oblastnih forumov, češ da nimajo razumevanja za trgovino, vprašamo pa se, kaj je storila zbornica in kaj podjetja, da bi s skupnimi moči rešili te težke probleme. Takega sodelovanja je bilo vsa zadnja leta prav gotovo veliko premalo!

Močno se čuti potreba po sposobnem strokovnem kadru pri podjetjih kakor tudi pri Trgovinski zbornici. Zlasti zdaj, po priključitvi dela trebovjskega okrajne zbornice ne bo kos vsem nalogam, zato bi bilo potrebno za novopriključene občine ustanoviti v Krškem podružnico. Za ustanovitve so dani vsi pogoji. Trgovinska zbornica bivšega okraja Trbovlje razpolaga s štiri milijoni denarja, od tega bo 1 milijon 600.000 dala za ureditve vavenske šole v Brežicah, ostalo pa razdelila med ekspoziuro v Krškem in centralo v Novem mestu.

Plodna in živahna razprava, volitve in obni zbor so pokazali, da si trgovski kadri z vso vmeno prizadevajo rešiti probleme, ki jih tarejo, in upamo, da bodo z dobro voljo, ki so jo pokazali, to je z boljšim, stalnim in doslednim sodelovanjem z občinami tudi dosegli.

Pri volitvah organov okrajne Trgovinske zbornice je bil izvoljen za novega predsednika tovariš VIKTOR KOTNIK iz Novega mesta.

Komaj se je nekoliko potegovalo na otoku. Res je, Turki so zdaj toliko epustili, da zahtevajo delitev otoka med Grki in Turki. To pa samo zato, ker dobro vedo, da bi s svojim vojaštvom lahko v kratkem zasedli ves otok, ko bi se usidrali na turškem delu Cipra.

Položaj se je tako zaostri, da je grška vlada odpoklicala svoje oficirje iz poveljstva atlantskega pakta v Smirni, v Turčiji. Ta korak tolmačijo kot odločenost grške vlade, da preneha sodelovati s Turčijo celo v okviru atlantskega pakta. Kriza na Cipru in okrog njega se naglo bliža vrhu.

Slabih 100 km vzhodno od Cipra leži sirska obala in nekoliko dalje Libanon. Po zadnjih poročilih so v glavnem mestu Libanona, tega menjalca valut na Srednjem vzhodu, uporniki že zavzeli rezidenčno ministrskega predsednika, medtem ko se predsednik republike Chamoun brani s stirene predsedstva vlade pred uporniški ostrostrleci. Morda je ta podrobnost plod reporterjeve domišljije, da bi poročilo zvenelo bolj dramatično, toda v bistvu položaja ni mogoče napraviti bolj dramatičnega, kot je že.

Kako je prišlo do upora v Libanonu? Čeprav vlada v državi veljanska zmeda in pogostokrat ni jasno, kdo pije in kdo plača niti kdo strelja, čeprav je opozelja neenotna in redna vojska igra zelo žudno vlogo, in čeprav nihče ne ve,

kaj se bo iz tega natanko izcimilo, je eno jasno: ideja arabskega nacionalizma, ki ima svojega največjega zaščitnika v Združenih arabskih republikah, si utira pot. To seveda ne pomeni, da si večina upornikov želj priključen k ZAR ali si vsaj tega ni želela. Uporniki so predvsem zahtevali odstop predsednika republike Chamouna in njegovega prav tako zahodno usmerjenega ministrskega predsednika Samija el Solha. To naj bi bilo vse. Seveda pa bi njun odstop po-

Dve nevarni žarišči

menil odpoved Eisenhowerjevi doktrini za Srednji vzhod in »nepredeljeno« zunanjo politiko, to je takšno politiko, ki ne bi vezala Libanona ne na Vzhod ne na Zahod.

V prvem obdobju upora je kazalo, da bo prišlo do kompromisa, če bi Chamoun odstopil. Toda ta se krčevito drži svojega položaja, tako krčevito, da so nekateri opazovalci začeli spraševati, ali ne računa morda na zahodno intervencijo. V državo so že prispeji opazovalci Združenih narodov, ki naj bi ugotovili, ali Sirija res pošilja čez mejo oborožene ljudi, ki ščuvajo upornike. Nekaj jih je skoraj gotovo prišlo. Toda to ni bistvo vprašanja. Bistveno je to, da obstaja v Libanonu močna opozelja, ki bi se prej ali slej uprla, če bi iz Sirije prihajali oboroženi ljudje ali ne. To pa pomeni, da je dozorel čas za korenite spremembe. Tisti, ki tega nečesto razumeje, utegnejo celo z glave plačati svojo irmo.

Pri Tomšičevcih v Trebnjem

Naš obisk

Pogovor s tovarišem Zvonimirjem Skalarjem, predsednikom prosvetnega društva Josip Jurčič v Trebnjem, je stekel pred kulisami za »Kardinalov greh«, poldrugo uro pred krstno predstavo dela, ki ga je prizadevno trebanjsko društvo za zaključek sezone postavilo na svoj oder.

»Odkod jemljejo igralci moč in vztrajnost za delo? Iz veselja do igranja! Poglejte, na deželj so težji pogoji kot v mestu. Fantje prihajajo k vjam po težkem fizičnem delu, do 4 km daleč peš ali s kolesi. Nekateri vstajajo zjutraj ob treh in se vozijo na delo v Ljubljano, pozno popoldne ali zvečer pridejo domov, pa spet k vjam. Večer za večerom. Pa jim volje in vztrajnosti, pendarle ne zmanjka. Veseli smo, ko se iz leta v leto bolj poznaajo sadovi izobraževanja zlasti med kmečko mladino.

»Kakšen obisk imamo? V Trebnjem in okolici ljudje radi gledajo igre, saj smo navadno tudi po štirikrat igrali doma, precej je bilo pa še gostovanj; nekatera dela so šla tudi do osmerkrat na oder.

»Pomoč občine? Kolikor je v okviru proračuna mogla, je dala društvu za razvoj njegovih sekcij. Vsaj najnujnejše smo popravili v domu, ki je postal društveno last. Obnovili smo celo električno napeljavno, sami smo z našimi člani obrtniki izdelali nove reflektorje, pa tudi drugod se pozna prostovoljno delo pridnih rok. Seveda, potreba je veliko: godbi na pihala manjka instrumentov, ki so tudi precej dotrajali. Zdjaj bodo godbeniki sami plačevali ostanek krojev. V pevškem zboru je očitna velika postrvovalnost pevec, v kateri hodijo k vjam pravtako tudi iz zelo oddaljenih vasei. Tamburaši zdaj nimajo vodje, zato je delo sekcije zaostalo, lepo pa se razvijajo knjižnica. Lani je dobila občina 20.000 din za nakup novih knjig, za dvo-rano pa smo dobili 40 tisočakov.

»Moje osebne želje v društvu? No, to je težko reči takole na hitro. Kot amaterji se lotevamo vsega dela v društvenih sekcijah z ljubeznijo in s posebnim

veseljem do nastopanja. Kolektiv je enoten, tak naj bi tudi ostal, to si želim. Užitek je delati v društvu, kjer čutiš toplo povezanost med ljudmi. Precej imamo v naših vrstah mladine, zlasti v dramatikah. Res si to želim: da bi šlo vse tako naprej kot smo delali doslej!

»Skromno in neosebno nam je tovariš Skalar pripovedoval o vsem tem, kar dela in pripravila trebanjsko prosvetno društvo. Kot nadzornik železniške proge živi že tri leta v Trebnjem, tretje leto pa postrvovalno in nesebično vodi društvo, je sam aktiven igralec dramske sekcije, sodeluje v godbi na pihala in v kateri skrati povesod tam, kjer je treba zgrabiti in pomagati. Tega nam seveda sam ni povedal. Iskreno, toplo navdušenje za amatersko preveva njega in vse ostale člane prosvetnega društva v Trebnjem, brez katerega bi bilo v kraju precej pusto in dolgočasno.

Potrebno bi bilo odpreti več specializiranih prodajalnih — galanterijo, trgovino z električnim materialom, delikateso in še nekaj drugih, ni pa lokalov niti primernih skladišč.

Čestokrat morajo podjetja nabavljati manj kvalitetno blago prav zaradi tega, ker ne zahteva prvovrstnega vskladiščenja.

»Probleme bomo rešili le s skupnimi moči«

je poudaril tov. Novak, direktor okr. urada za plan. Čestokrat slišimo kritiko na račun oblastnih forumov, češ da nimajo razumevanja za trgovino, vprašamo pa se, kaj je storila zbornica in kaj podjetja, da bi s skupnimi moči rešili te težke probleme. Takega sodelovanja je bilo vsa zadnja leta prav gotovo veliko premalo!

Močno se čuti potreba po sposobnem strokovnem kadru pri podjetjih kakor tudi pri Trgovinski zbornici. Zlasti zdaj, po priključitvi dela trebovjskega okrajne zbornice ne bo kos vsem nalogam, zato bi bilo potrebno za novopriključene občine ustanoviti v Krškem podružnico. Za ustanovitve so dani vsi pogoji. Trgovinska zbornica bivšega okraja Trbovlje razpolaga s štiri milijoni denarja, od tega bo 1 milijon 600.000 dala za ureditve vavenske šole v Brežicah, ostalo pa razdelila med ekspoziuro v Krškem in centralo v Novem mestu.

Plodna in živahna razprava, volitve in obni zbor so pokazali, da si trgovski kadri z vso vmeno prizadevajo rešiti probleme, ki jih tarejo, in upamo, da bodo z dobro voljo, ki so jo pokazali, to je z boljšim, stalnim in doslednim sodelovanjem z občinami tudi dosegli.

Pri volitvah organov okrajne Trgovinske zbornice je bil izvoljen za novega predsednika tovariš VIKTOR KOTNIK iz Novega mesta.

Eksplozije pretresajo zrak. Skale, ki so stotletja kljubovale soncu, vodni in zrak, se rušijo. Nova cesta počasi polzi po dolinah, se zajeda v hribe, preskačuje potoke, železnico in ceste.

PRI BRIGADIRJIH

Na useku in nasipu pri Poničevcih delajo Celjani, Komandir Nace, Stefka, Agica, Edo, Zinka, Regina in Leon. Ne da bi odložili lopate govorniki z menoj.

»Včeraj smo bili pohvaljeni. Toda to je premalo. Mi hočemo prehodno zastavico. Normo presegamo s 205%, potrudili pa se bomo, da jo bomo še bolj. Dnevi bežijo. Traktor na teden gremo v kino, igramo odbojko, nogomet, mali roketmet, obiskujemo razne tečaje in se učimo vsega. Hrana je dobra in dovolj jo je. Včeraj smo dobili iz Celja traktor, tako da bomo lahko postajali tudi traktoristi.«

To je celjska MDB Tončka Čečevc. Samo delavska mladina iz Celja in okolice je v njej. Z blokom v roki se približa brigadinka in nekaj beleži. To je Ema Meško iz okolice Ormoča. Dijkinja III. letnika gradbene šole v Ljubljani. Dela v brigadi in je hkrati na obvezni letni praksi.

V STABU NASELJA

Ko sem stopil v naselje, me je takoj ogovorila dežurna.

»Kaj in koga želite?« Povedal sem, nekaj trenutkov zatem pa je že zadonel iz zvočnika: Komandant naselja naj se takoj javi v stabu. Ker je v tem trenutku prišel namestnik komandanta tov. Živko Stefanović, sem se pogovoril kar z njim.

»V naselju je sedem brigad: I. obridska, hrvarska brigada TVD Partizan, celjska, sarajevska, vojvodinska, kragujevačka in sisaška brigada.

Najtežje delo, regulacijo Temenice, smo sredno opravili. Čakata nas še dve takji regulaciji. Vodovod imamo sedaj napeljan v naselje in pomanjkajnja vode ni več. Brigade povprečno 250 odstotno presegajo norme, najboljši pa sta I. obridska »Slavej«, ki je trikrat udarna, in sisaška brigada, ki je dvakrat udarna. Obe sta še iz prejšnje »generacije« naselja.

Delo na vseh ostalih področjih se ugodno razvijajo. Brigadirje že vlagajo prošnje za vozniška dovoljenja za 250 cm motorje. Kino predstave imamo dvakrat na teden v naselju.

IN DOMAČINI?

Ivan Novak, kmetovalec iz Trebnega, ki sem ga k sreči našel doma, se je takoj razgovoril.

»Ko se je pričelo govorniti o cestih, so sprva vsi ljudje mislili, da ne bo nič, ker je to veljansko delo. Pa so prišle brigade in stroji, vse se je spreminilo; ljudje so zdaj res zaupeni, kako hitro gre vse naprej.

Z brigadami nimamo nobenih sporov. Disciplina je močna in smo z brigadirji zadovoljni. Posebno radi imamo komandanta naselja, ki je resen in uviden človek. Vso škodo, ki jo avto cesta povzroči, dobijo kmetje povrnjeno in tako ni nobenih težav. Vsi težko čakamo 29. november, ko bodo po neki steki prvi avtomobili.

To so povedali ljudje: brigadirji, strokovnjaki in kmetje. Gradnja ceste, cesta pa gradi nje. Zato, da nam bo boljše in lepše.

Miloš Jakopac

GOSTINSKA ŠOLA LJUBLJANA, Privoz 11

vpisuje učence v I. razred šolskega leta 1958-59 za poklic kuhar in natakar.

Pogoji za sprejem: 1. uspešno dovršenih 8 razredov osnovne šole ozir. 4 razrede nižje gimnazije, 2. starost do 18 let, 3. zdravstvena sposobnost za delo v gostinstvu.

PROŠNJE, KI JO JE TREBA PREDLOŽITI DO 25. JUNIJA, MORAJE BITI PRILŽNE!

1. kolek za 30 din državne takse, kolek za 20 din občinske takse, 2. zadnja šolsko spricialo, 3. rojstni list, 4. potrdilo o sposobnosti za gostinske poklice na podlagi psihotehničnega pregleda na okrajni policijski posvetovalnici,

5. zdravniško spricialo, iz katerega mora biti razvidno, da prošilec ne bolega na pljučih in na sredu, da nima govornih napak in ploskih nog in da ima dober vid, sluh in vonj.

Prošilec, ki imajo iz slovenskega jezika in računstva oceno zadostno, bodo pozvani na posebni sprejemni izpit iz teh dveh predmetov. Prošilec, ki bi želel v času šolanja stanovati v Domu gostinske šole, mora vložiti posebno prijavo. Število mest v Domu je omejeno, zato bodo lahko sprejeti le najnujnejši primeri, pač pa je vsem na razpolago hrana v šolski menzi.

Vse informacije daje Gostinska zbornica za okraj Novo mesto, Glavni trg 21 in uprava Gostinske šole, Ljubljana, Privoz 11.

POJASNILO K RAZPISU: Šola sama ne daje štipendij, zato naj se prošilec obraca na njeno, temveč naj si štipendijo zagotovijo pri Gostinski zbornici za okraj Novo mesto in pri drugih organih.

Zaradi pomanjkanka moške delovne sile v gostinstvu imajo pri vpisu in pri štipendijah, ki jih daje Gostinska zbornica, prednost možki.

Gostinska zbornica za okraj NOVO MESTO

EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA NOVO MESTO

Prošnje za sprejem oddajte do 20. avgusta. Sprejeti bodo vsi, ki imajo za to pogoj, t. j. končano nižjo gimnazijo in uspešno opravljen sprejemni izpit iz slovenske, matematike in zemljeписа.

Sprejemni izpiti bodo 27., 28. in 29. avgusta, vpisovanje pa 30. avgusta t. l.

RAVNATELJSTVO

novitvi vse doslej še ni zažive-la. V razpravljanju o tem vprašanju so na seji predstavnikih občin, ki že imajo občinske komunalne banke, pokazali neutehnelo željo, češ da bodo občine z ustanovitvijo okrajne komunalne imele večje težave v bančnem poslovanju. Vendar vse kaže, da doslej do ustanovitve take banke ni prišlo je zaradi nerazčiščenih odnosov v tem vprašanju med OLO in ObLO Novo mesto.

Znova je bilo sklenjeno, da se okrajna komunalna banka ustanovi, ker moramo voditi zdravo gospodarsko politiko s stališča in perspektiv okraja.

Notranjepolitični tedenski pregled

Še enkrat: izvoz

V prvih mesecih letošnjega leta nam je izvoz zadajal precej skrbi. Podatki, ki pa so bili zbrani do prvega junija nam vlljavajo upanje, da bomo to pomembno gospodarsko nalogo vendarle izpolnili. V maju smo izvozili za 12 milijard dinarjev industrijskih proizvodov ter kmetijskih pridelkov. To je skoraj največji mesečni izvoz kar smo jih dosegli v povojnih letih. V prvih petih mesecih smo izvozili iz Jugoslavije za 51 milijard blaga, Lansko leto pa smo v istem času prodali na tuje za 43 milijard dinarjev blaga. Izvoz je torej letos večji, toda kljub temu ni takšen, da bi bili zadovoljni, ker moramo do konca leta izvoziti za 141 milijard dinarjev proizvodov. Polemtakem smo do sedaj izvozili šele 34% izvoznega načrta. Prav gotovo je, da v juliju ne bomo uspeli izvoziti toliko, da bi do polletja dohitevili letni načrt, saj gre za 19 milijard dinarjev. Zato se bodo morala podjetja kljub ugodnejšim podatkom še naprej prizadevati, da izvoz povečajo. Prav bi bilo, da bi podjetja prispevala pri borbi za uveljavljanje na tujih tržiščih tudi svoja sredstva. Večina namreč čaka na kredite, skratka na podporo družbe in prav redka so tista podjetja, ki so sama pripravljena tvegati za uspeh na tujem trgu. Poglavje zase je bolj za višje koeficiente, to je za družbeni regres, s katerim omogočamo izvoz tudi tistim podjetjem, katerih proizvodni se zaradi notranjih cen ne bi mogli uveljaviti na tujih tržiščih. Nekatera pod-

jetja zahtevajo tako visoke koeficiente, da bi bilo skoraj boljše, da blaga ne bi izvažali, ker imamo od tega le izgubo.

Pri izvozu imamo težave tudi s krizo, kajti cene so na tujih tržiščih v zadnjem času precej nižje. Zato, da bi dobili isto vsoto deviz, moramo izvoziti precej več blaga. Zaradi tega smo v prvih petih mesecih izkupili za izvozeno blago nekaj milijard dinarjev manj kot bi sicer. Mimo tega pa zaostaja še izvoz nekaterih industrijskih panog, za katere smo sicer upali, da bodo v prvih petih mesecih izvozile precej več blaga. Tako je izvozila barvasta metalurgija za okoli 18% manj proizvodov kot smo predvidevali, kemična industrija zaostaja za 45%, tekstilna skoraj za 50% itd. Prav gotovo bi bili uspešni še manjši, če ne bi istočasno povečale izvoz zlasti kovinska industrija (75%), industrija kože in obutve (52%) in prehranbene industrija (75%).

Tako kot pri izvozu se tudi pri uvozu pozna vpliv gospodarske krize v zapadnih deželah, tokrat nam v korist, ker so cene za proizvode, zlasti pa za surovine, za 5 do 30% nižje. S tem smo pripravili nekaj milijard dinarjev. V prvih petih mesecih smo uvozili za 79 milijard in 380 milijonov dinarjev tujih proizvodov. Lani smo v istem času uvozili za 80 milijard in 680 milijonov dinarjev blaga. Letošnji uvoz je za okoli milijardo dinarjev manjši kot lanski. Samo želimo si lahko, da bi uvoz ne naraščal, kajti tako lahko uspeš-

no zmanjšamo razliko med izdatki za uvoz in dohodki za izvoz, z drugo besedo: na ta način bi lahko precej zmanjšali pasivno zmanjje trgovinsko bilanco. Lep uspeh smo dosegli v maju. Kot rečeno smo za ta mesec izvozili za 12 milijard dinarjev blaga, uvozili pa le za 11 milijard dinarjev blaga. To je prvič, da smo v mesečnem izvozu dosegli tako velik dohodek v primerjavi z izdatki. Sicer pa pogojimo, kako je z to negativno razliko. Lani je znašala ta razlika 37 milijard, letos pa znaša v prvih petih mesecih le 28 milijard dinarjev.

Kljub temu pa tudi z uvozom še zdaleč nismo zadovoljni. Tako ugotovljamo, da bi lahko v proizvodnji uporabliali veliko več domačih surovin. V novih tovarnah in v tistih podjetjih, kjer nadomeščajo izrabljene stroje, bi lahko malo bolj poznali zmogljivosti in sposobnosti naše domače strojne industrije. Veliko strojev, ki jih kupujemo na tujem, bi prav lahko izdelala domača strojna industrija, ki tu in tam nima zasedenih niti vseh zmogljivosti. Končno bo treba napraviti red tudi pri uvozu potrošnega blaga. Skoraj nemogoče se zdj, da uvozniki, ki kupujejo potrošne blago, tu in tam sami sebi oziroma v konkurenčnem boju z drugim uvoznim podjetjem, navijajo cene. Sprašujemo se, zakaj morajo naši ljudje hoditi po tujih deželah, kar mimogrede rečeno precej stane, saj bi lahko povabili trgovske potnike kar k nam. Pri takih nakupih bi lahko sodelovali tudi tisti, ki pozneje blago prodajo potrošnikom. Ti pač najbolje vedo, kakšno blago si potrošniki žele. Tako bi onemogočili uvoz slabo izdelanega in tu in tam celo neuporabnega blaga.

KOPRSKA RAZGLEDNICA

Novi stanovanjski blok pred tržnico ob hotelu Triglav v pomladno-poletnem jutru... (Foto: Rastko Bradarčič)

Od 16. junija 1958 dalje ima uprava Dolenskega lista novo operativno številko svojega tekočega računa pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu:

606-70
3-24

Vse naročnike in druge stranke prosimo, da upoštevajo gornjo novo številko našega bančnega računa.

Zapostavljena skrb

O zobozdravstvu in njegovih problemih na Dolenjskem — Kaj povedo polne čakalnice pacientov — Ogroženo zobovje otrok in doraščajoče mladine

Ze na posvetovanju predstavnikov vseh organov zdravstva in soc. varstva v okraju, ki so se ga letos 19. februarja udeležili v Novem mestu tudi predsedniki občinskih svetov za zdravstvo in socialno skrbstvo, je bilo ugotovljeno, da je v okraju zdravnikov splošne prakse — razen izjem v nekaterih zdrav. ustanovah in v nekaterih občinah — za zdaj skoraj dovolj, da pa je veliko težje z zobozdravniki, Zobjnih terapevtoev primanjkuje povsod, zato tega vprašanja ne bomo še tako kmalu rešili, če se ga ne lotimo z načrtnostjo kadrovske politike, predvsem pa z izdatnejšim stipendiranjem prek občin.

● Stanje zobozdravstva v okraju je trenutno takole: In Javni zobni polikliniki v Novem mestu so zaposleni 4 terapeviti (2 zobozdravnika-specialista in 2 dentista), kar je ravno toliko kot pred petimi leti. V okolih te poliklinike prihajajo tudi številni pacienti iz občin Trebnje, Mirna in Straža-Toplice, pa tudi posamezniki iz krajev, kjer delajo terapeviti brez priznane kvalifikacije (Sentjerneje, Metlika, delno Črnomelj). Kostanjevica ima dva dni v tednu zobnega zdravnika-honorarca, v Trebnju prihaja zobozdravnica iz Novega mesta za dva dni v tednu, Žužemberk pa je pretekli teden izgubil dosedanje dvodnevno delo zobozdravnika iz Ljubljane, ker ta ne bo več prihajal. V Mokronogu dela dentist dva dni v tednu, občini Mirna in Semič pa sta brez zobnih terapevtoev. Medtem ko imata Črnomelj in Sentjerneje stalne dentiste, je Metlika spet brez zobozdravnika; v Dol. Toplicah dela po en dan v tednu dentist iz Ljubljane, Straža pa je brez zobnega terapevta.

● Potemtakem imamo v okraju 7 zobnih terapevtoev; na enega odpade 13.285 ljudi (od približno 93.000 prebivalcev). Če upoštevamo, da prihajajo v okraj na občasno honorarno delo 2 do 3 terapeviti iz Ljubljane oz. Zagreba, se ta številka zniža na 9.300 prebivalcev na terapevta, kar je seveda znatno nad slovenskim republiškim povprečjem (približno 5000 ljudi na enega zobnega terapevta). Računati pa je treba, da skupni delovni učinek honorarnih občasnih terapevtoev komaj dosegajo polno zaposlitve enega samega terapevta.

Nova pekarija in hladilnica

Dobesedno kakor goba je zrastle nova pekarna ob novomeški Ločenski cesti, ki je peče kruh. Stroji presejajo moko, stroji zamrzajo testo in oblikujejo kruce, ki na transporterju zdrsajo v turskino peč ter čez 20 minut skozi izhodne peči padajo pečene v koš. Tako je po izmeni pečenega 5.000 kg kruha, če bo potrebno, pa ga bodo spekli tudi 10.000 kg.

Malo dalje od veterinarske bolnišnice je ob cesti proti Ločni prav tako na hitro zrastle še ena stavba — hladilnica za meso. Gradbeni delovodja Šušteršič od SGP Plonir in monter Pavel Šink od Motorja Škofja Loka, ki hladilnik montirata, sta rada odgovorila na vprašanja.

- OGLASUJTE
- V DOLENJSKEM
- LISTU!

Zasluzena priznanja

Turistična zveza Slovenije je pred dnevi podelila odlikovanja, kot znak priznanja za razvijanje turizma na Dolenjskem. Odlikovanja so prejeli: Tovariš Ferdo Buk, brivski mojster iz Novega mesta in dolgoletni predsednik Olepševalnega društva in član Turističnega društva Novo mesto, je dobil zlato kolajno. Srebrno kolajno je prejela tovarišica Erna Setine, znana delavka za pospeševanje turizma že iz predvojnega časa. Tudi danes je aktivna članica upravnega odbora Turističnega društva Novo mesto in Turistične podzveze za Dolenjsko. Za veliko pomoč in razumevanje ter sodelovanje pri ustvarjanju pogojev za

Hrošč ne čaka

Kmetijska zadruga OTOČEC OB KRKI ni imela 9. junija na zalogi nobenega škropliva za zatiranje kolaradarja! 1000 kg Lindanola, ki so ga naročili v tovarni, ni od nikoder. Kmetje škropijo z mešanico cinkovega arzenata, apna in galice iz zaloga, ki so jih nakupili že prej. Vendar te zaloge pohajajo. Vprašanje je, koliko bo akcija uspešna, ko v največji sezoni ni zaščitnih sredstev!

V SENTJERNEJU je slika popolnoma drugačna. Zadruga ima na zalogi zadostne količine škropliva. Dve motorni škropilnici sta v neprestanem obratu na večjih površinah krompirja. Manjši pridelovalci, kjer se motorno škropljenje ne izplača, škropijo s priložnimi sredstvi. Kmetovalci so resno sprejeli ozaveženo občino o obveznem zatiranju in skrbno zatirajo kolaradarja.

pri sedanjem stanju kadra v okraju n. pr. skrbeti za uravnavanje nepravilno raščnega zobovjia pri mladini (za to delo tudi ni v okraju specializiranega tehnika). Odstotek zobne gnilobe narašča. Iz leta v leto huje okvarjeno zobovje potrebuje daljše in dražje zdravljenje. Socialno zavarovanje omogoča ljudem, da v čedalje večjem številu prihajajo v zobne ambulante, kar je seveda razveseljiv pojav, prinaša pa zobozdravnim službi v okraju nove in še odgovornejše naloge.

● Premalo je v okraju tudi zobotehničnega kadra. Zato skrbne terapeviti v nekaterih ambulantah samo za asanacijo v ustih, manj važna tehnična

REŠITEV: ŠTIPENDIRANJE NOVIH KADROV, UREDITEV NOVIH AMBULANT

● Znano je, da si lahko zlasti na Dolenjskem, kamor neradi prihajajo strokovnjaki od drugod, zagotovimo normalen dotok visokokvalificiranih kadrov predvsem z načrtnim stipendiranjem. Trenutno stipendira OLO Novo mesto 6 študentov medicine, od teh samo 1 absolutni stomatologije in 2 studenta I. letnika stomatologije. Izmed 11 občin stipendira samo ObLO Novo mesto 1 stomatologa (pregled stipendistov-visokošolcev medicine v okrajnem poročilu o šolstvu — z zadnje seje OLO — glede števila občinskih stipendistov ni točen: namesto 5 je v resnici le eden stipendist ObLO, novomeški).

● V okraju bi lahko takoj zaposlili 7 novih zobozdravnikov, od teh vsaj 2 specialista za otroško zobozdravstvo. Na zobozdravnike čakajo predvsem Novo mesto, Črnomelj, Metlika, Žužemberk, Trebnje, Semič in Straža-Toplice. Prav zdaj pripravljajo občinski ljudski odbori in OLO razpis nove študijske, pri čemer ne bi smeli pozabiti velikih potreb zobozdravstva v okraju. Misli pa bo treba tudi na ustanovitev in opremo novih javnih zobnih ambulant v Mokronogu, Mirni, Žužemberku, Straži-Toplicah, Semiču in

Spomenik v Jelenovem žlebu

Tudi v Ribnici na Dolenjskem se člani Zveze borcev pripravljajo na počastitev Dneva vstaje in 15. obletnico bojev na Sutjski. Zlasti se bodo udeležili zborovanja grafičkov in članov tehnik iz NOB v Kočevski reki. Za letošnji Dan vstaje, 22. julij, bodo v Jelenovem žlebu, znamenitem kraju zmag naših brigad, odkrili pri Breznu spomenik padlim tovarišem.

AH, TA MODERNA EMBALAZA...

— Tovariš doktor, išče vas Vera!
— Zakaj?
— Gre za zavitke: namesto mila ste ji dali za pranje kos — (IZ MLADOSTI)

Iz spominov nekdanjega novomeškega maturanta

21. junija se bodo zbrali v Novem mestu nekdanji maturanti novomeške gimnazije najrazličnejših letnikov. Naj za to priložilo objavimo nekaj drobec iz spominov nekdanjega maturanta dr. Leopolda Picigasa kot jih je zapisal leta 1932. Sam je opravil maturo že leta 1882, v spominih pa je ohranil nekaj značilnih dogodkov iz življenja novomeškega dijakov med leti 1870 in 1880. Morda bodo ti odlomki zanimivi tudi mlajšemu rodu novomeških maturantov.

«Med supletni, ki so v jeseni leta 1870 v Rudolfovo došli, je bil tudi Slovenec Mihael Pečar. Ta si ni znal pridobiti potrebne avtoritete. V III. razredu je bil silno živahen dijak Parma, plod italijanske in slovenske krvi. (Kasnejši znan: skladatelj Viktor Parma. Glede »slovenske krvi« pa je P. v zmoti, glej SBL II. 262.) Ta je delal Pečarju mnogo preglavice. Profesor si ni znal drugače pomagati; in je zapisal v razredno knjigo: Parma motil pouk. Po končani uri odide Pečar iz sobe, Parma se pa vzdigne iz klopi, odpre kateder, vzame iz njega razredno knjigo, izbrise iz nje besedo Parma in napiše mesto nje Pečar. Čitalo se je torej: Pečar motil pouk... Sedaj je bilo treba pokazati, da brije na zavodu drug veter Parma so vključili ne samo iz rudičevske gimnazije, temveč tudi iz vseh avstrijskih gimnazij. Stanh in zoba sta obšla dijakove zaradi; te eksperimentalne knjigi Parma je zgignil s površja.

znani sodni svetnik Josip Kovac in kasnejši pomembni slovenski botanik Alfonz Paulin, gjej SBL II., 264-7.

● Ponovni Pečarjev vrnitvi v Novo mesto in njegovemu odhodu v Tešlin ter o Stangerjevem prihodu piše: «Profesor pečar se je leta 1875 zopet v Rudolfovo vrnil in je tu ostal tri leta. A ker je germanski gimnazijec prepročal napredovala, so ga iz službenih opravil prestavili v Slezijo, da je naredil prostor velikemu germanizatorju Gustavu Stangerju. V letni kroniki gimnazijskega vodstva vedno poročajo, odkod je nova učna moč došla, in kam je po končanem tukajšnjem službovanju odšla O Stangerju pa izvestje globoko molči, leta in leta se ni moglo zvedeti, od kod je prišel. A da je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta 1879 že razrednik V. razreda in dosedanjšega Pajničja je kratkoma prelevil v Peinitscha. V razredu je stooilo sedemnajst dijakov, v letu šolskega leta je Stanger štirinajst pokazal, slednje leto se je Stanger s svojimi učenci v šestih razredih podal; običajno bi se morat v jeseni 1881 v sedmi razredu povzpeli, toda proti vsemu pričakovanju je postal razrednik VIII. razreda. Predaval je silno strog profesor se je kmalu ugotovilo, ravno tako tudi, da vživa pri vodstvu izvanredno protekcijo. Po preteku prvega službenega leta je bil Stanger v jeseni leta

Obetajoča požrtvovalnost

Ob krstni predstavi »KARDINALOVEGA GREHA« v Trebnjem

Prosvetno društvo »Josip Jurčič« v Trebnjem je 8. junija uprizorilo dramsko kroniko v 7 slikah »Kardinalov greh«, ki ga je po romanu angleške pisateljice E. L. Woimiceve »Obad« dramaturgiral Janez Gartnar, poskrbel za sceno, režiral in igral glavno vlogo. Roman o borbi italijanskih domoljubov pred sto leti je v prevodu Marije Kmetove izšel leta 1951 tudi pri Mladinski knjigi.

Dramska kronika kaže borbo italijanskih demokratov za neodvisnost in združitve Italije. To je bilo stoletje italijanskega prepoda, doba Mazzinija, Garibaldija in karbonarjev, članov tajne politične organizacije, ki je nastala za časa francoskega gospodarjenja v Italiji, in katere namen je bil izgnati tujce in deželne te omejitve oblasti domačih samoderžev. Mazzini je v Marsellu izdal list »Mlado Italijo« in jo po skrivnih poteh pošiljal s knjigami in brošurami v Italijo. Toda krvava usoda je s pomočjo klera doletela vse vstaje in šele 1861. se je Italija združila pod oblastjo piemontskega kralja. Buržoazija je seveda izkoristila vse težnje revolucionarnih domoljubov in deželo združila. Woimiceva je bila poročena s poljskim revolucionarjem, študirala je v Italiji in dobro poznala italijansko revolucionarno mladino, pa tudi revolucijski emigrantski svet v Londonu: Marx, Engelsa, Herzna in Mazzinija.

Janez Gartnar je nad 250 strani v romanu strnil v 7 slik, spremenil načlov, in razplečene nega teksta je bistvene prizorke zgostil v dramaturško dokaj zgoščeno celoto. Pogumno dejanje! Čeprav je veliko teksta črta, bil je potreben rdeč svinčnik: skrajšati razplečeno 2. sliko, krvavi zaključek s streljanjem naj bi bil za odrom, čitanje pisma Warene bi lahko izostalo, predlog dialoge (n. pr. kardinal — Artur) bi bilo treba skrajšati, s tem bi stvar samo pridobila na dinamiki, notranji napetosti in bi igralci še bolj »igrali« junake, ter bi izostala nepotrebno pripovedovanje. Namesto dobrih treh ur pred-

stave bi lahko dejanje upočasili v dobrih dveh urah brez škode za osnovni mot. Zdi se mi, da je bilo premalo prikazano tudi politično ozadje v času od l. 1832 do 1846. Spretno zamisliljo scene ob enostavnih odskih rekvizitih je dejanje potekalo brez zastoj. Posebno 6. in 7. slika sta bili razgibani z učinkovitimi svetlobnimi efekti. Primer, kako se da tudi na majhnem odru z reflektorji, ki so jih oskrbeli požrtvovalni igralci sami, namrvi odsko iluzijo, ki daje igri pravičen poudarek.

Zgodba je življenjsko resnična podoba študenta Arturja, pripadnika Mazzinijeve stranke, sina poznejšega kardinala Montanellija, prežetega z idejami revolucije, ki sam aktivno posega v borbo, dokler ga ne zapro, pa uide, se potika po svetu, strada, pomiva posodo po južnoameriških brezicah, kida gnoj iz konjušnic na farmah in misli na osvoboditev domovine. Ko se vrne, ga zapro in v trdnjavi ustrelje, malo po očetovem obisku — kardinal Montanelliju —, ki bi sina lahko rešil, pa ga pogubi, a sam zblazni. V ječi si stoji nasproti Arturu, poln idealov za osvoboditev zatiranega naroda, in oče. »Govoriva pošteno in brez izmikavanja.« »Mridva stoji va vsak na eni strani brezna in zmanj si skušava preko brezna seči v roke. Pravite, da me ljubite? To ljubezem sem moral drago plačati. Oče, pojdite z menoj, v življenje, v mladost!« kliče sin

in zahteva vso očetovo ljubezen, toda oče je neizprosno, vezi poklica ne more raztrgati, sin pade pod slabo merjenimi streli. Okrog te osrednje zgodbe se prepletajo več ali manj pomembni dogodki iz življenja tega revolucionarja. Svetla točka je Gemma, njegova prijateljica iz otroških let, s čipresno vejico na prsih — znak »Mlade Italije«, ki jo ljubi.

Režijski koncept je dober, v osnovi pravilen, da dopušča sproščeno igro vsaj pomembnejših oseb (Artur, Gemma, Montanelli, Martini). Igralci so sledili režiserju, ki je poudarjal neprisluseno, realistično igro. Seveda bi bilo treba važnejše trenutke posameznih prizorov še bolj poudariti in logično izpeljati. Tu in tam je motilo pretho govorenje na zapojah (prve slike) in je bil začetek ekspozicije slabo razumljiv. Oblikovanje značajeve, tempo, soigra — na vse je režiser pazil in se trudil, da uveljavi svojo zamisel. Primerni kostimi Prosvetnega »Servisa« iz Ljubljane so tudi dali igri svoj akcent, prav tako maske (Fajdigova). Videli smo vse: od prvih začetnih korakov na odskih deskah do rutiniranega igralca, ki se uživa v vlogi in preprečevalno podaja psihološko zamotane duševne utripe revolucionarja (Gartnar). Vidneje vloge so igrali M. Zupančič (kardinal Montanelli), M. Poljanšek (Gemma), Z. Skalar (Cezare Martini), asistent režije in R. Redkova (penka). Sodelovali so še J. Gartnarjeva (Arturjeva sakinja), J. Perpar (ravnatelj semenišča, kapetan garde), J. Uhan (policijski prefekt, komandant trdnjave), M. Lešnjak (ječar, tihotapec), C. Kolenc (zdravnik), M. Udovič (narednik), J. Salehar (pater), J. Hočevar (lakaj), V. Poljanšek (gardist), gardisti, ljudstvo in služinčad.

Carlo Goldoni na novomeškem odru

V počastitev 250-letnice slavne italijanskega komediografa Carla Goldonija je novomeško gledališče uprizorilo 2. in 3. junija kot zadnji premiero v sezoni komedijo »Stiga dveh gospodov« v režiji Franceta Kralja (1717—1793) s svojo klasično komedijo osvojil vsa svetovna gledališča. Napisal je 200 komedij, od katerih so nekatere biseri svetovne dramske književnosti. S svojimi junaki Arlecchino, Pantalone, Truffaldinom je prinesel na sceno živahnost, prepričljivost, humor, saj se je ob neki priliki celo resni Goethe zasmeljal, ko je gledal eno njegovih komedij. »Končno moram tudi jaz reči, da sem videl pravo komedijo.« Njegov spontani in drastični humor nas zabava, je poln zabavljk, ko riše propale in degenerirane markize, kneze in dože in sicer plastično ter kritično v stilu Commedie dell'Arte, ki se je ni mogel osvoboditi. Riše jih živo, duhovito, opazuje jih z ostrim pogledom pravega gledališkega človeka. Sicer je boljši predstavnik stoteleja Beaumarchais, oba pa sta se učila pri Molièru. V šali, dovtipu izpriča marsikaj o fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo tudi Benetke.

Režiser se je potrudil, da je streljeh nehomogene igralce v precej ubran kolektiv, dejanju je dal ustrezn tempo in pazil na soigro vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zahteva tudi stilsno interpretacijo dela. Ta stil ni mogoče uveljaviti v današnji umjetnosti. Za rokokojske gledališke sladkose 18. stol. je bil ta goldonijevski stil nekaj posebnega. Danes goji ta stil gledališče.

Že v jeseni ekonomska srednja šola!

V teklu se priprave, da bi že to jesen odprli v Novem mestu prvi letnik bodoče popolne ekonomske srednje šole, ki jo v razširjenem okraju nujno potrebujemo. Vajenska šola učencev v trgovini se bo preselila v Brežice, sedanja Administrativna šola pa bi se pozneje lahko združila v novo ESS. S tehnično srednjo šolo v Videm — Krškem bi imeli potemtakem v okraju dve popolni srednji strokovni šoli.

Obiski tujih turistov

Čeprav je v mnogih krajih naše države maj prijetnejši od julija, september pa od avgusta, je obisk tujih turistov najmočnejši pravi v dobi junij—september (73 odstotkov od celotnega števila).

Razstave novomeške študijske knjižnice

Po razstavi knjig v počastitev 200-letnice rojstva šolnika in filologa Janeza Debeveca je študijska knjižnica Mirana Jarca razstavila dramske posnetke Trubarjevih knjig in pisem v počastitev 450. letnice rojstva velikega Dolenjskega razstavljene je tudi zbirka literaturo o Trubarju. Razstavila je v avli knjižnice in bo odprta do konca junija 1958. Če bo ustanova zbrala dovolj literaturo o Sutjeski, bo v juliju 1958 pripravila razstavo iz literature, če je pa ne bo dovolj, bo pa pomnožena s ostalimi partizanskim tiskom.

Tuji turisti posebno radi pridejo v Jugoslavijo meseca avgusta. Lani je obiskalo našo državo 498 tisoč tujih turistov, od tega v avgustu 126 tisoč, torej ravno ena četrtina. Po večini so to bili gosti iz Zahodne Nemčije in Francije, medtem ko so severnjaki — Danci, Rusi, Norvežani pa tudi gosti iz ZDA prišli največ julija.

Sto let šole v Podzemlju

Potreba po čim večjem prosvetljanju ljudi na našem podzemlju je v drugi polovici prejšnjega stoletja rodila dolgo vrsto enorazrednic. V tem obdobju so zrasle mnoge šole tudi po Belih krajih in ena prvih je bila sezidana v Podzemlju. Čeprav je v podzemeljski šolski kroniki zmotno pisano, da se je pouk na tej šoli začel že leta 1858, je prav v zadnjem času kustos Slovenskega šolskega muzeja prof. Ivan Simonič iz originalnih listin v ljubljanskem škofjskem arhivu ugotovil, da je prvi učitelj v Podzemlju, Franc Mlakar, nastopil službo in začel poučevati šele z novim letom 1859 in ne leto prej, kot zmotno piše šolska kronika. (Prosvetni delavec, 28. 4. 1958).

Kljub temu pa to ne omaja dosti letošnjega jubileja in velikih proslav, ki jih Podzemeljski pripravljajo te dni. Šolsko poslopje v Podzemlju je bilo namreč za pouk pripravljeno že v novembru 1858 in tako je bil postavljen temelj in dana vsa možnost za široko prosvetljalneje tamkajšnjih ljudi.

karja še Janeza Barleta, ki je kot učitelj in upravitelj služboval v Podzemlju 26 let, njegovega naslednika Riharda Megušarja, ki je bil tu 28 let ter njegovo ženo Hermino Megušar, ki je učila deco v Podzemlju polnih 31 let. Megušarju oziroma njegovi ženi sta pred zadnjo vojno sledila kot upravitelja Matko Ljubič in Marjan Zeleznik.

NAŠI POGOVORI

Ivan Andoljšek:

O uglednosti staršev

Ker je vzgojitelj ugled tako pomemben pri vzgoji, da brez njega komaj smemo govoriti o njej, je prav, če o njem razmišljamo. Kadar vzgajamo, moramo imeti pred očmi naš vzgojni smoter, preizkušena vzgojna sredstva in načine (metode). Prava vzgoja je torej zmeraj zavestna in načrtna. Če tako ne delamo, tedaj ne moremo govoriti o vzgoji v pravem pomenu besede, ampak o nenamernih vzgojnih vplivih. Ker pri zavestnem vzgajanju poznamo namen in uporabljamo preizkušena vzgojna sredstva, je uspešnejše. No, in prav zato staršem pišemo in predavamo o vzgoji.

Zgodovina vzgojstva potrjuje, da so vzgojni smotri, sredstva in metode odvisni od razvoja družbe, zato je razumljivo, da so danes drugačni kot pred osvoboditvijo. Lahko rečemo celo to, da danes na vzgojne probleme gledamo že nekoliko drugače kot pred letom 1950.

Omeniti pa moramo v Podzemlju tudi kratkotrajno službovanje pesniškega vzora Simona Gregorčiča, — bolehen Dragojile Milekovec in literarni nadarjenega Petra Kambiča, domaćina iz Gribelja ki ga je že v prvem letu njegovega službovanja pobrala jetika.

Če so bili pedagoški teoretiki v različnih časih in družbenih redih o teh vprašanih različnih misli, pa so bili vsi eni mnenja, da je za uspešno vzgajanje potrebna avtoriteta. To so spoznali že Rimljani, zato imamo za ta pojem latinsko ime. Po slovensko pomeni namreč avtoriteta ugled, veljavno, moč. Če tedaj govorimo in pišemo, da ima ta ali oni avtoriteto, pomeni, da je v družbi ugleden, veljaven in zato močno vpliven. Večins pravimo tudi kraje, da je ta človek avtoriteta. Zdi pa se mi, da bi bilo bolje reči, da je avtoritativen, saj pomeni avtoriteta človekovo lastnost (uglednost, veljavnost).

Zakaj pa je avtoriteta tako pomembna za vzgajanje? Da bi odgovorili na to vprašanje, moramo prej povedati, v čem je njeno bistvo. Bistvo avtoritete je v tem, da avtoritativnemu človeku ljudje zaupajo in se mu prav zato podrejujejo, sprejemajo njegova prepričanja za svoja, prevzemajo njegov pogled na svet, posnemajo njegovo delo, govor, se nalezajo njegovega ocenjevanja sveta in življenja, se vedejo kot on in se celo podobno oblačijo itd. Skratka: avtoritativni človek ima tako vplivno moč, da ji ne podležejo le otroci in mladostniki, ampak tudi odrasli. Zato pa je avtoriteta tako silno pomembna pri vzgajanju. Kadar namreč vzgajamo, bi hoteli doseči to, da bi sprejemal otrok naše misli, se navzel našega pogleda na svet itd. tako, da se nam ne bi upiral, ampak bi bil — kot pravimo v vsakdanjem življenju — ubogljiv.

Med zadnje vojno sta vodili šolo v Podzemlju Mara Plut in Regina Južnič, po vojni pa je bil upravitelj šole in ravnatelj nižje gimnazije književnik Lojze Zupanc, ki mu je sledil današnji upravitelj Otmar Zorn.

V teh sto letih je iz te šole izšla vrsta ljudi, ki so se kasneje lepo uveljavili v javnem življenju. Tako so tu prejemali prve nauke univ. prof. in politik dr. Niko Zupanec, etnograf Janko Barle, skladatelj Matija Tomc, politična delavca Janez Zunič in Martin Zueglj in še mnogi drugi. Vsekakor pa je šola v Podzemlju pomosna na svojega učenca Janeza Marentiča, kasnejšega inženirja agronomije in člana centralnega komiteja KPS, enega prvih belokranjskih borcev za socializem in pravice delovnih ljudi. Jeseni 1942 je umrl za tuberkulozo, zvesto spremljevalko njegovega trpljenja iz otroških let, star komaj 32 let. Tako je bilo kruto pretrgano njegovo revolucionarno delo, s katerim se je prav ves posvetil svojemu narodu. Prebrkalo je občutil v mladih letih vse socialne krivice in zato je nekje sam zapisal: »Takrat sem sklenil, da bom — bilo mi je okoli deset let — zmeraj branil zatirane, slabe in preganjane in se boril za pravico, ko odrastem.«

Danes je v Podzemlju v osmih razredih 161 učencev, po sklepu občinskega in okrajnega sveta za šolstvo pa je v Podzemlju predvidena osemletka, v katero bi se vsolali tudi učenci iz višjih razredov osnovne šole v Gradacu in Gribljah.

Danes je v Podzemeljski šoli poučevalo 95 učiteljev in učiteljic, od katerih im omenimo poleg prvega učitelja Mla-

Iz Dobljč pri Črnomlju

Iz Črnomlja večkrat beremo novice, iz okolice, posebno iz manjših vasi pa ni glasu. — Vendar tudi pri nas ne spimo. Ni pa človeka, ki bi kaj napisal o skromni belokranjski vasi, ki je med NOB mnogo žrtvovala.

V nedeljo je bila v Dobljčah majhna slovesnost. Praznovali smo 50-letnico obstoja našega gasilskega društva. — Gasilci in prebivalci okoljskih vasi so se za slovesnost dalj časa pripravljali.

Spored se je začel že v zgodnjih popoldanskih urah. Najprej so imeli gasilci iz Dobljč vaje s sosednjimi dru-

štvi iz Črnomlja, Dragatuša, Talčevega vrha in Maverlena. Član gasilskega društva tov. Bahor iz Jerneje vasi je v govoru opisal življenje društva od ustanovitve do danes. Nato je predsednik Okrajne gasilske zveze razdelil gasilske odlikovanja med starejše zaslužne člane, ostalim pa predsednik občinske gasilske zveze. Za zaključek so pionijske osnovne šole iz Dobljč pod vodstvom učiteljice Videtičeve in Banovčeve zapeli nekaj narodnih in partizanskih pesmi ter igrali kola.

Po prijetnem sporedu so se ljudje še zavrteli in lepo zabavali.

Po prijetnem sporedu so se ljudje še zavrteli in lepo zabavali.

ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Nagrada ali ne?

Konec šolskega leta je predurmi in marsikateri otrok bo razočaran, ker so mu ob začetku leta starši obljubili to ali ono reč, če bo izdelal. Največkrat so stavlili za pogoj odlični učni uspeh. Obljubili so kar tako, udeležba pa otroku obljubljene stvari ne bodo dali. V svoji vni, da bi bil njihov ljubljencek med najboljšimi, so ga z obljubami vzpodbujali in če obljube ne bodo izpolnili, bo otrok razočaran.

Nagrajevanje otrok za dober učni uspeh z vrednejšimi darili na priporočljivo, ker se tak otrok uči le zato, da bo dobil kolo ali kako drugo drago igračo, kar pove tudi sošolcem. Šaj naj si misli otrok, ki je v šoli boljši od obdarovane otroka, pa mu starši ne morejo za dober učni uspeh nuditi nič ali le prav malo?

Tudi ni prav, če otrokov uspeh prezmemo, ko da to sploh ni omembe vredno. Dobra beseda in pohvala mu bosta dala voljo za nadaljnje delo.

Kako torej ravnati ob koncu šolskega leta? Že prej, takoj v prvem razredu, moramo otroku lepo dopovedati, da je učenje njegova dolžnost, privzgojiti mu moramo čut do dela in odgovornosti ter ga naučiti, da bo znal ceniti denar, ki ga starši težko zaslužijo. Za dober učni uspeh pa ga pohvalimo in naj začuti, da smo ponosni nanj. Skromno, a koristno darilce ga bo še bolj navezalo na šolsko delo v jeseni.

Ali vam zdravje otrok ni mar?

Ze lani je sanitarni inspektorat prepovedal kopanje na desni strani Krke pod novomeško pralnico peska. Prepovedal je zato, ker je kremenčev pesek škodljiv in nevaren zdravju ljudi.

Kot da bi bila prepoved reklama za kopanje na tem kraju! Številjo kopalcev se je potem še povečalo. Med njimi še prav posebno veliko otrok. Letos je na tem kraju še več blata, odpadkov kremenčevega pe-

Žene v svetu

BOJ PROTI JAVNIM HIŠAM NA JAPONSKEM

Zavedne Japonke bijejo že od leta 1947 boj proti prostituciji. Petkrat so spravile svoj predlog pred skupščino, toda zakon ni bil sprejet. Leta 1956 so sestavile šesti, najostrejši predlog, ki terjaja strogo kaznenost za prostitutke in zvodnike, temveč tudi za odjemalce, pa zaradi hudega pritiska lastnikov javnih hiš ni bil izglasovan. Japonke niso obupale in se borijo dalje.

ZENA NAČELUJE VLADI

Predsednik finske vlade Kuuskoski je na potovanju, njegovega namestnika doma je pa članica vlade Fru Tyyne Leivo-Larson. Ona predseduje vladi in vodi seje. To je prvič v moderni zgodovini, da vlada neki deželi žena.

ZAKONSKO POSVETOVALNIŠTVO V ANGLIJI

V Angliji že več let uspešno delujejo posvetovalnice za zakonce. Te svetujejo zakoncem v raznih preprih in izravnavajo obeh zakoncev ter tako skušajo ohraniti otrokom dom.

PRAVA »VREČA«

Hoteč se ponorečevati iz nove mode ženskih oblek — »vreče«, je angleška igralka Sheree Winton oblekla obleko iz blaga, iz katerega so prave vreče in v tej vrečevini se je sprehajala po Londonu. Na njeno veliko presenečenje pa so jo ustvarjali nove mode takoj angažirali za model v prihodnji modni reviji vrečastih oblek.

DVA MODELA POLETNI OBLEK IZ PLATNA ALI POPELINA

POLETNE JEDI
ZDROBOVA STRNJENKA
Liter mleka, 150 g zdroba, 100 gramov sladkorja, žlica surovega masla.

Mleko zavremo s sladkorjem, mu dodamo surovo maslo in zakuhamo med mešanjem zdrob. Kuhamo ga, da se zgosti. Nato denemo to kašo v model, izplakemo z mrzlo vodo, in postavimo na hladno. Ko se zgosti, strnjeno zavremo na krožnik in jo pred serviranjem obložimo s sadjem ali oblijemo s poljubnim sadnim sokom.

ČESNJEVI CMOKI
Pol l moka, 2-3 rumenjaki, 3 dlk surovega masla, 1 in pol gramova kvasa, 1 del mleka, 1 kg moka, sneg 3 beljakov, izloščene čezanje.

Vmešamo moko s tremi rumenjaki in raztopljenim maslom ali maslu. Temu primelamo vzhajani kvas, nekoliko solime in po potrebi dolijemo še toliko mačnega mleka, da je testo mehko. Testo dobro stepemo s kuhalično. Nazadnje primelamo trd sneg iz beljakov in ga postavimo na gorško, da vzhaja. Ko je testo vzhajano, ga zajamemo s žlico in zavijemo vanj 3 od koščic ločene sveže čezanje. Potagamo cmoke na desko, da posušimo vzhajajo. Nato jih na masli ali maslu navremo in potresemo s sladkorjem.

NAŠI POGOVORI

Ivan Andoljšek:

O uglednosti staršev

Ker je vzgojitelj ugled tako pomemben pri vzgoji, da brez njega komaj smemo govoriti o njej, je prav, če o njem razmišljamo. Kadar vzgajamo, moramo imeti pred očmi naš vzgojni smoter, preizkušena vzgojna sredstva in načine (metode). Prava vzgoja je torej zmeraj zavestna in načrtna. Če tako ne delamo, tedaj ne moremo govoriti o vzgoji v pravem pomenu besede, ampak o nenamernih vzgojnih vplivih. Ker pri zavestnem vzgajanju poznamo namen in uporabljamo preizkušena vzgojna sredstva, je uspešnejše. No, in prav zato staršem pišemo in predavamo o vzgoji.

Zgodovina vzgojstva potrjuje, da so vzgojni smotri, sredstva in metode odvisni od razvoja družbe, zato je razumljivo, da so danes drugačni kot pred osvoboditvijo. Lahko rečemo celo to, da danes na vzgojne probleme gledamo že nekoliko drugače kot pred letom 1950.

Če so bili pedagoški teoretiki v različnih časih in družbenih redih o teh vprašanih različnih misli, pa so bili vsi eni mnenja, da je za uspešno vzgajanje potrebna avtoriteta. To so spoznali že Rimljani, zato imamo za ta pojem latinsko ime. Po slovensko pomeni namreč avtoriteta ugled, veljavno, moč. Če tedaj govorimo in pišemo, da ima ta ali oni avtoriteto, pomeni, da je v družbi ugleden, veljaven in zato močno vpliven. Večins pravimo tudi kraje, da je ta človek avtoriteta. Zdi pa se mi, da bi bilo bolje reči, da je avtoritativen, saj pomeni avtoriteta človekovo lastnost (uglednost, veljavnost).

Zakaj pa je avtoriteta tako pomembna za vzgajanje? Da bi odgovorili na to vprašanje, moramo prej povedati, v čem je njeno bistvo. Bistvo avtoritete je v tem, da avtoritativnemu človeku ljudje zaupajo in se mu prav zato podrejujejo, sprejemajo njegova prepričanja za svoja, prevzemajo njegov pogled na svet, posnemajo njegovo delo, govor, se nalezajo njegovega ocenjevanja sveta in življenja, se vedejo kot on in se celo podobno oblačijo itd. Skratka: avtoritativni človek ima tako vplivno moč, da ji ne podležejo le otroci in mladostniki, ampak tudi odrasli. Zato pa je avtoriteta tako silno pomembna pri vzgajanju. Kadar namreč vzgajamo, bi hoteli doseči to, da bi sprejemal otrok naše misli, se navzel našega pogleda na svet itd. tako, da se nam ne bi upiral, ampak bi bil — kot pravimo v vsakdanjem življenju — ubogljiv.

Medtem ko jako izobraženi ljudje upravičeno cenijo vsako avtoriteto, spoštujejo preprosti ljudje predvsem tisto, od katere imajo neposredno korist. Primer: za odličnega strtega se nestrokovnjaki v miru ne menijo. Ko pa je domovina v nevarnosti, vsakdo s spoštovanjem izgovarja njegovo ime in pričakuje od njega rešitev.

(Nadaljevanje sledi)

Na roditeljskem sestanku v Novem mestu

Sprejela nas je ljubezno kot vedno. Ni čudno, da jo imajo otroci tako radi. Saj je našim poročenim druga mamica, bi lahko rekli.

»Ste prišli?« je dejala. »Skoča, da vas ni več, in pa tistih, za katere se posebno želim, da bi prišli. Pogrešam pa tudi očeta; skoraj nikoli jih nisem videl, kdaj bo konec mladenosti da je to le dolžnost matere, da se gre v šolo pozanimat za otroke,« je pripomnila.

Uvedle smo se in željno čakale, kaj nam bo tovarilica učiteljica povedala.

»Vaši otroci bodo nadaljevali šolanje na osemletki,« je dejala. Nato je nam govorila o novem učnem načrtu. Tega smo se matere še posebno razveselile. Saj bo novi učni načrt dal otrokom veliko več praktičnega znanja kot doslej. Tudi s šolanjem v osemletki smo zelo zadovoljne; tako bodo naši otroci že naprej v stiku z učitelji, ki jih poznajo, kar je ugodno za otroke in vzgojitelja.

Posebno smo bile vesele sporočila, da je v novem učnem načrtu predviden tudi gospodinjstveni pouk, za deklice in dečke. Le če bo denar za kuhinjo in druge potrebne pripomočke! Tukaj z denarjem ne smemo skopariti, sicer se nam bo hudo maščevalo. Na zbirnih volitev moramo žene in upravitelje obravnnavati in se temeljito pomeniti z občinskimi možmi.

Vprašale smo tudi, če je v novem učnem načrtu obvezen pouk kakšnega tujeja jezika. Sodbimo, da bi bilo to nujno potrebno, pa naj gre otrok po končani osemletki v uk ali pa če študira dalje.

»Kako čudovito šolo imajo v Zagrebu,« je povedala za konec tovarilica učiteljica. »Kraju, kjer je ta šola, pravijo »Pionir-

Očelov ni blizu — Bo gospodinjstvi pouk? — Tuj jezik v osemletki: da — »Pionirsko mesto« in zanimiv predlog

sko mesto». Če sem rekla čudovita, s tem ne mislim, razkošna. Razkošja v tej šoli ni, pač pa je opremljena z vsem, kar otroci potrebujejo za pouk. Od čebelnjakov do raznih nasadov, od kuhinje do majhnih laboratorijev — vse to ima šola. Vse je preprosto, je učil je toliko, da otrok dela res tam, kjer ga veseli. Otroci se učijo v skupinah in delajo v kroških po svoji lastni želji. Vse jim je pokazano praktično, to pa venomer vzbuja njihovo pozornost, zato

poma graditi »Pionirsko mesto«? Kaj menite...

Morda bi mesečno prispevali šoli 50 din, kar gotovo ni veliko. Na šoli je 600 otrok. Recimo, da vsi starši mesečno ne bi zmogli dati 50 din, zato računamo le 500 otrok. Po 50 din je to 25.000 mesečno, 250.000 letno! Za ta znesek bi si šola že lahko omislila nekaj učil, vsako leto več bi jih bilo. Za šolo bi to bilo precej. Za nas pa je majhna žrtev. Nekaj mi, nekaj občina, pa bi lahko tudi pri nas zraslo »Pionirsko mesto«.

Premislimo ta predlog, odločimo se in pomenimo na prvih množičnih sestankih!

Praznik mladosti v Kostanjevici

Tudi letošnji Dan mladosti so Kostanjevici praznovali kar se da slovesno. Tega dne (8. junija) so imeli peser spored, ki je trajal ves dan. Ze jutraj je bila po mestu budnica godbe JLA pod vodstvom Josipa Jankoviča iz Novega mesta. Mladci zadržniki so za Domovno kulturo privedli tekmo

košev, kjer so kosili ročno, s konji in nazadnje še s traktorjem.

Solska mladina je ob osmih sprejela pred šolo goste, med katerimi je bila tudi članica Izvršnega sveta LRS tov. ADA KRIVIC. Po sprejemu je bila parada mladosti, v kateri je nastopilo 180 pionirjev članov Partizana, potem okoli sto vojakov iz garnizije Cerklje, dalje padalci, potem pa predstavniki vseh množičnih organizacij društev in ustanov.

Po končani paradi je bilo na trgu pred Oraznovo hišo zborovanje, na katerem je govorila predsednica Zveze prijateljev mladine LRS tovarilica Ada Krivic, nato pa še sekretar okrajnega odbora LRS tovarilica Marija Sorn. Po zborovanju se je na šolskem igrišču pričel nastop pionirjev. Otroci so letos nastopali brez kakega tekmovalnega razpisa, svobodno in sproščeno. Obsežno teledašče je bilo razdeljeno na več skupin, kjer so posamezniki prikazovali svojelo dejavnost. Mladci strleci so tekmovali v streljanju, mladi gasilci so izvedli mokro gasilsko vajo, teledašči so nastopili v skokih v daljino in višino, v starešem teku pa so polžji kolearski dirki, plavanju, skakanju v vodo, cicibanju so tekli v vrečah, poganjali kolesa itd. Nekateri stvari so bile prave kvalitete izvedene, druge spet zelo svobodno, ker je letos šlo v glavnem zato, da nastopi čimveč otrok. Med tem, ko so zgoraj omenjene skupine nastopale na igrišču, so pionirji vrtnarji zalivali rože. Višek teledašče privedite je bil nastop vojakov garnizije Cerklje, ki so bili tudi svojemu nastopu primerno pozdravljeni. Pripravljali odbor je s tem nastopom hotel pokazati povezanost mladine z JLA, kakor tudi povezanost vseh organizacij

Tovarilica Ada Krivic govori brani mladini na prazniku v Kostanjevici

Tudi vodnjak je ogledalo omike

V ponedeljek 2. junija so delavci komunalne uprave, ko so čistili vodnjak na Glavnem trgu, nabrali v njem polno esamo kolonije smeti. To količino smeti so Novomeščani nametali v vodnjak v petih dneh!

Kratke iz Mokronoga

Dan mladosti so mokronogski pionirji proslavili prav vzgledno. Na večer prej so v dobro pripravljene akdemiji pokazali svoje sposobnosti kot deklamatorji, igralci in pevci, drugi dan pa so tekmovali v raznih panogah športa. Ves ta dan je bila odprta razstava ročnih izdelkov pionirjev mokronoške in trebelanske šole. Razstavo je obiskalo nad 400 ljudi. Pionirji so ta dan preživeli v pravem veselju, ki bi bilo pa mnogo večje, če bi prebivalstvo pokazalo več zanimanja za prizadevanja naših najmlajših in jih z obiskom njihovih prireditev vzpodbudilo k še večjim prizadevanjem.

Pripravljali odbor za proslavo občinskega praznika, ki bo 1. julija, je s polno paro na delu. Največje veselje vseh občanov bo prav gotovo toliko zaželen otvoritev obrata Telekomunikacij. Kakor kaže, bodo vsa dela za obratovanje do tega dne zgotovljena.

Zensko društvo pripravlja ustanovitev otroškega vrta v Mokronogu. Prijav za to predšolsko vzgojno ustanovo imajo dovolj, vprašanje prostorov,

opreme in vzgojiteljice pa bo še obravnaval občinski ljudski odbor. Upamo, da bo imel razumevanje za to pomembno ustanovo in našel potrebna sredstva za vzdrževanje.

V okolici Mokronoga so lovci odkrili vrsto »divjih lovec«, ki so brez dovoljenja za lov mešarili po naših gozdovih in uničevali divjad. Ljudska milica je

oštevala in zaplenila kar 6 pušk. Upamo, da bo sodišče pregledalo pozebljena tudi ostalim, ki zlorabljajo svobodo na ta način.

O otroškem igrišču je bilo pri Društvu prijateljev mladine že precej razprav. Kakor kaže, bomo v kratkem ob pomoči vseh organizacij in društev tudi s tem postregli našim malčkom.

Iz Metlike pišejo

V nedeljo 8. junija je igralna družina iz Ozlja gosiovala v Metliki z igro S. Kolarja »Svoje telesa gospodar«. Dobro našinirano, veskoki zanimivo in življensko spreproščeno orodsko delo bi s strani Metličanov vsakakor zaslužilo boljši obisk, kot so ga bili deležni postrvovalni gostje.

Metličani so spet brez zobozdravnika. Konec aprila se je iz Metlike odselil dosedanji zobozdravnik Marko Omrčen. Tako si morajo zdaj Metličani in okoličani, bodit zdraviti zobe v Crnomelji, Novo mesto ali Karlovac. Kot pa smo zvedeli, bo s 1. avgustom nastopila zobozdravniška služba v Metliki domačinka Mirja Vilfanova in tako bo ustrezno številnim pacientom, ki morajo zdaj iskati zdravniško pomoč drugje.

Novici iz črnomajške gimnazije

V petek 6. junija je bila v 8. razredu črnomajške gimnazije majhna kulturna prireditev. Nastopili so mladi pianisti, učenci prof. Počkajve in prof. Skrbniška. Vsi so pokazali precej smisla za glasbo. Posebno sta navdušili poslušalce Sonja Sašek in Marta Skubic. Zlasti slednja je v kratkem času zelo napredovala.

Dan pozneje je bil literarni večer. Člani literarnega krožka Plamen so brali svoja dela, ki so izšla v gimnazijskem listu Plamen. Večer je bil sicer skromen, vendar smo slišali marsikaj zanimivega. Posebno velik napredek je pokazal mladi pesnik Ivo Stefan. Njegove pesmi je recitiral Jože Petric ob spremljavi S. K.

Naš poštni predal ima številko 33 — rpišite jo na vsako kuverto ali dopisnico, ki nam jo pošljete. V bodoče torej samo tako le: Dolenjski list, Novo mesto, p. p. 33.

Zmaga in poraz odbo karic

TV D PARTIZAN NOVO MESTO : OK »KRIM« LJUBLJANA 3:0
TV D PARTIZAN NOVO MESTO :OK »GRAFICAR« LJUBLJANA 2:3

V soboto in nedeljo so novomeške odbojkarice odigrale zadnji dve tekmi spomladanskega delna zenske odbojkarice lige. V Ljubljani so se pomerile s Krimom in Graficajem. V sobotni tekmi so našle na šibkega nasprotnika in so zmagale s 3:0, zadnji set se je končal celo 15:1.

V nedeljski tekmi pa so igrale za postrvovalno ekipo Graficarja, ki je do sedaj doživela le poraz v Mariboru. Po dramatični borbi v petih setih se je sreča nasmešnila domačini, saj so v zadnjem setu pri stanju 14:13 za goste uspeli zmagati s 15:14.

Z igro naših odbojkaric ne smemo biti nezadovoljni, ker so kljub porazu igrale zelo dobro. S to tekmo so naše odbojkarice zasedle tretje mesto in upamo, da bodo v jesenskem delu napredovale do drugega mesta za ekipo Maribora, ki se bo borila za vetop v zvezno ligo.

Predstavljamo vam nove vrakinje Slovenije v našem roketu — ekipo PARTIZANA CRNOLELJ. Zdjaj se na Vinici spesešno pripravljajo na kvalifikacijske tekme za zvezno ligo (Foto: Fr. Mikec)

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda 18. junija — Bogdan Certež, 19. junija — Julijana Petek, 20. junija — Nenad, 21. junija — Alojz, Nedelja, 22. junija — Ahac, Ponedeljek, 23. junija — Kresnica, Torek, 24. junija — Janez.

SONCE: 21. junija vzhaja sonce ob 4.11 in zahaja ob 19.56. Dan je dolg 15 ur in 45 minut.

LUNA: 24. junija ob 10.44 prvi krater.

KINO

»KRKA« — NOVO MESTO: od 17 do 19. VI.: italijanski film »Branim svojo ljubezen«. Od 20. do 23. VI.: francoski barvni film »Pot v raj«.

»DOL JLA« — NOVO MESTO: od 17 do 19. VI.: ameriški film »Pustolovštine v Burmi«. Od 20. do 23. VI.: ameriški barvni film »Ena želja«.

»CRNOMELJ«: 17. in 18. VI.: italijanski film »Ullice«. 20. in 22. VI.: ameriški barvni film »Overland Pacific«.

»METLIKA«: 18. VI.: francoski film »Moja mala norost«. 21. in 22. VI.: italijanski film »Scampolo«.

»KOSTANJEVICA«: 18. VI.: ruski barvni film »Arenna smelhi«. 21. VI.: ameriški barvni film »Bossonoga grafica«.

»TREBNIJE«: 21. in 22. VI.: ameriški film »Prelomnica«. Predstava v nedeljo ob 16. uri.

»DOL TOPLICE«: 18. VI.: angleški film »Madlena«. 21. VI.: ameriški barvni film »Beau Brummell«. 22. VI.: ameriški film »Na čisti zapuščini«.

»MOKRONOG«: 21. in 22. VI.: ameriški film »Slika Doriana Gray«. SEMIC: 22. VI.: jugoslovanski film »Ankniin časi«.

»ZUŽEMBERK«: 22. VI.: nemški film »Strup v zoološkem vrtu«.

MAJ OGLAS

»MAJILIRAN STEDILNIK«, prod. Osterman, Ljubljanska 12. Novo mesto.

VINOGRAD prodam na Ljubnu Naslov v upravi lista. (333-58)

MIZARSKA POMOČNIKA in vaje sprejema takoj. Prelovšek, Rakova Jelša 15. Trnovo, Ljubljana.

»MLATINICA NA TRESALA« Zmalj 506c, pred uporabo potrebna popravila, zaradi pomanj-

kanja skladišč ugodno prodamo Kmetijska zadruga Novo mesto

19. JUNIJA sem na dopoldanskem vlakcu Ljubljana—Karlovac pozabila otroško jopico bele barve. Poštenega najditelja prosim, naj jo odda v upravo Doli lista KATERO DEKLE ima veselo do dela v gostini? Zglasi na se v gostini: Springer v Trebnjem.

PRODAM HIŠO s kuhinjo, tremi sobami, podkletno, z dobro pitno vodo in elektriko. Šmarje 2 pri Sentjerneju

OBVEŠTILA

Odbor Sahovskega društva Novo mesto sklicuje redni letni občni zbor društva, ki bo 24. junija 1958

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 7. do 14. junija je bilo rojenih 23 dečkov in 15 deklic. Porodili so se: Pavlič Anton, delavec, in Hočevar Ana, delavka, oba iz Smihela, Zupane Zdravko, oficir JLA, iz Kosovske Mitrovice, in Cigoj Lidija, izgovska pomočnica iz Novega mesta.

Umrla sta: Patzelj Ana, družinska upokojenka iz Irče vasi, 72 let, in Andoljšek Alojz, kmet, 58 let, z Vel. Poljan pri Ortnoku.

GOTNA VAS

Umrla sta: Jenič Ana, užitarica, 83 let, iz Podgrada, in Podgornik Mihael, upokojenec 78 let iz Smihela.

PREČNA

Umrl je: Kristan Matija, užitar, 87 let, iz Češče vasi.

ob 18 uri v kavarni na Glavnem trgu.

Vpisovanje starih in novih učencev v Glasbeno šolo v Novem mestu bo 27. in 28. junija 1958 od 9. do 12. ure v pisarni Glasbene šole. Šola ima sedež: odelke: klavir, violončelo in harmonika. Na odelke solopetje, pihala, trobila, violončelo in harmonika. Na odelke solopetje se sprejemajo učenci, ki so dopolnili 15. leto starosti, na odlični in izobili pa učenci, ki so dopolnili 14. leto starosti. Na oddeku pihala in trobila je pouk brezplačen. Učenci so sprejeti v šolo šole po uspešno opravljenem sprejemnem izpitu, ki bodo pred pričetkom šolskega leta. Datum sprejemnega izpita bo objavljen naknadno.

Ravnateljstvo Glasbene šole Novo mesto

KRONIKA IN SREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Hudejca Jože, sin medicinske sestre Vincice, je padel po stopnicah in si poškodoval glavo. Kusič Marjan, sin uslužbenca iz Novega mesta, si je s steklom poškodoval obraz. Turk Ivan, čevljarški pomočnik s Talčevca vrha, je padel s kolesa in si poškodoval desno roko in levo koleno. Furar Marija, žena posestnika iz Vel. Bana, je padla in si poškodovala prst desne roke. Breščak Vida iz Novega mesta je na cesti padla in si poškodovala levo nogo. Lindič Izidor, rudar iz Trčič, je padel pod voz in si poškodoval levo nogo. Surla Olga, tkalica iz Stranske vasi, je padla s kolesa in si poškodovala glavo. Stare središča padla in si poškodovala levo nogo. Peskar Slavko, sin četa Račevca sela, se je z očetom peljal na kolesu, nekdo tu je podri in otroku poškodoval levo nogo

Šentjernejske novice

O hmeljevem nasadu v Brezovici smo že poročali. Ker je suša nevarna tudi za hmelj, so nasad umetno namakali. Kmetijsko posestvo Dol. Brezovica je dobilo od kmetijske šole Grm na posodo napravo za umetni dež in z njo razpršilo po nasadu 6 milijonov litrov vode.

Prostovoljno gasilsko društvo Šentjerneje bo 8. julija proslavilo 75-letnico obstoja. Proslavili jo bodo z otvoritvijo novega gasilskega doma in orodjarne. V novem domu bodo tudi tri lepa družinska stanovanja.

Kmetijska zadruga Šentjerneja ima dva traktorja s kosilnicami (eden je lasti Kmetijskega posestva Brezovica), vendar bi lahko zaposlila še dva, čeprav večina zgradil v našem okraju traktorje prodaja. Strojna košnja je namreč mnogo cenejša, saj stane 1600 din za hektar travnika, pa tudi kosce je težko dobiti.

Močna suša, ki obeta letos pomanjkanje krme, povzroča padec cen goveje živine in prašičev ter povečano ponudbo. V šentjernejski okolici prodajajo plemenska teleta, ki bi jih sicer redili za plemo. Tudi cene prašičev so padle, ker je ponudba velika. Le kdaj bomo to začutili pri cenah mesa?

Košnja je že v polnem teku.

Pionirski odred žužemberk tekmuje

Ko je bilo letošnje pomlad razpisano tekmovanje pionirskih odredov v počastitev 15. obletnice ustanovitve pionirske organizacije in v počastitev Tedna mladosti, so se za tekmovanje odločili tudi pionirji z naše gimnazije. V osnovne šole v Žužemberku. Sprejeti so naslednji načrt dela:

1. Odred bo ustanovil tele nove krožke: krožek za ročna dela za mlajše pionirje, ki dosti je niso sodelovali v kroških, modelarski krožek, lutkovni krožek in foto krožek.
2. Odred bo pripravil razstavo ročnih izdelkov in sodeloval pri izvedbi občinske razstave ročnih del. V sklopu občinske razstave ročnih del bo tudi razstava knjig in učil. Razstava bo odprta v nedeljo, 23. junija v osnovni šoli Žužemberku, odprta pa tudi za občinski praznik 13. julija.
3. V okviru Tedna mladosti bo pevsko tekmovanje pionirskih pevskih zborov iz vse občine. Od red bo sodeloval z dvema zbornima starejšim in mlajšim pionirjev. Isti dan bodo tudi mednarodna inškolotetska tekmovalna (tekmovalna v odbojki in plavanju).
4. Mlajši pionirski bodo tekmovali v balončki, starejši pa z zmalj, v natrču je tudi kolearska dirka v hitrosti in polži vožnji. Starejši bodo tekmovali z zrčno puško in organizirali tudi mednarodna tekmovalna v tej disciplini.
5. Uredili bodo delavnice v gasilskem domu, ki bo dopolnjena z raznim orodjem.
6. Ogedali si bodo mizarsko delavnico na dvorcu in elektrarno in vodovod v Zagradcu.
7. Obiskali bodo brigadirje na avtomobilski cesti v naselju Korentlika. Razen tega bo odred organiziral ekskurzijo v Celje, Maribor, Mariborski otok in z žičnico na Pohorje, na Retko, v Zagreb in v Taborško jama.
8. Pionirji bodo spoznali življenje in delo Nikole Teste.
9. Organizirali bodo predavanja s področja tehnike s pomočjo diaprojektiv in filmov. Ta predavanja bodo tudi na Dvorcu in v Smihelu.
10. Na vseh tekmovalnih bo nastopilo šim več pionirjev, odrasle pa bodo prireditelji kot instruktorje.

Nekatero točke programa so že izpolnjene. Odred, ki bo vsak način prireditelj eno od teh predstavnih Doli Pionirji pod vodstvom S. Kodreta, D. Mlakarjeve in Z. Baškovičeve pripravijo delavo, vsimoma v delavnici v gasilskem domu.

K. M.

Ocenjevalne vožnje na Frato

Novomeško Avtomoto društvo bo priredilo 22. junija ocenjevalne vožnje za vozače motornih vozil. Ocenjevalna proga bo šla iz Novega mesta do Frate prek Ajdova.

Za najboljšo vozačo pri tej vožnji so določene tri nagrade, ki bodo podeljene na Frati po končani vožnji. Posebno nagrado bosta dobila najboljši in najslabši vozač. Prvi glavni pečenega pujska, drugi pa rep. Udeležiti se te lepe športne poučne vožnje, tudi za zabavo in okrepitve, bo podeljeno. Avtomoto društvo prikaže, da bo udeležila večja kot za ocenjevalne vožnje, združene s prostovoljnimi delom na avto cesti prvega junija. Vabljeneje bilo okoli 50 vozačev, udeležilo se jih je 17. Najbolj se je izkazal avtomoto krožek pri Tajnistvu za vstopne zaleve.

Po sklepu upravnega odbora Avtomoto društva se bodo štirje člani udeležili večje proslave na Vinici. Letos, 4. julija, bo na Dolenjskem tudi velika meddruštvena ocenjevalna vožnja.

V nedeljo startajo odbojkarji

Po krajšem odmoru se bo v nedeljo, 22. junija nadaljevalo tekmovalje v zvezni moški odbojkarški lgi. Novomeščani bodo je-

Predsednik okr. zveze Partizanov, Srečko SKRT čestita najboljšemu tekmovalcu trebanjskega Partizana (z okrajnega mnogobojja)

senski del lige začeli v Zagrebu, kjer se bodo srečali z zagrebško »Mladostjo«. V drugem kolu bodo igrali doma z mariborskim Branikom (29. VI.), v tretjem pa prav tako na domačem igrišču (6. VII.) s trenutno najmočnejšo ekipo v lgi — z »Jugoslavijo« iz Beograda. V četrtim kolu bodo potovali v Beograd, kjer se bodo pomerili z beograbskim »Partizanom«. V petem kolu so Novomeščani proti, v šestem (27. julija) pa bodo igrali v Bačkem Magliču s tamkajšnim ekipom. V sedmim kolu se bodo srečali s pet doma z beograbskim »Zelenicarijem«. Letošnje tekmovalje se bo končalo 3. avgusta, od 13. do 27. avgusta pa so predvidene priprave državne reprezentance za evropsko prvenstvo v Pragi. Po zadnjih vestih bodo pripravile verjetno v Novem mestu.

F. M.

Pretepači na delu

Preteklo nedeljo se je nekaj razgretih fantalinov z Gornje Prekope in Ostrega zagnalo na enega izmed kostanjevskih mladincev in mu prizadejalo težje poškodbe. Tak način obratovanja se kajpak posihmal ne bo izplačal, ker bodo vsi prizadeti ostro kaznovani. Enkrat za vselej naj bi si ob tem primeru zapomnili, da ima moderna in kulturna družba danes drugačen sredstva za urejanje nesoglasij, kot so planke s pištol. Prihodnje pa bomo objavili ime in priimek vsakega pretepača, tako da bodo ljudje vedeli, koga naj se izogiba.

Arheološki izsledki na avto cesti

(Nadaljevanje in konec)

Enostavne hiše so grajene po vzoru podedovanih oblik, kar kažejo temelji stavbe v Beli Cerкви. Hiša je bila pravokotna in podolgovata, streha je segala celo nad preddverje. Podobna hiša v Družinski vasi je bila razdeljena v kašče in sobe; sredi hiše je stalo verjetno manjše ognjišče. Naprednejša je bila pristava v Ruhnji vasi. Ograjeno dvorišče se je na severu in zahodu končalo v vrsti manjših sob. Največja soba je bila tik za vrati v jugozahodnem vogalu hiše. Tu so odkopali obzidano ognjišče z mnogimi fragmenti enostav-

ogromno pridobili na novih izsledkih.

Vsekakor je najpomembnejše letošnje odkritje rimska naselbina v Ribnici pri Brežicah. Temelji zidanih stavb se vrste od Podgračenega in se nehajo v precej strmeh kanjonu potoka Gračenca. Na nasprotni obali sega v tir avto ceste močno zidovje ostroga. Lega trdnjave je idealna. Strmo pobočje hriba pada v Savo in zapira prehod od vzhoda proti zahodu. Kolikor ni zavarovana narava so utrdili Rimljani. Na južno stran ceste so postavili stolp, nasprotni plato so

strateško zasnovano pri postavljanju cestnih zapor.

Nepričakovano smo ob zidu našli dvoje novcev vladarice Faustine Junior. S tem smo dobili dokaz, kdaj je bila trdnjava zgrajena — v drugi polovici II. stoletja. Cas, v katerem je bila trdnjava postavljena, je obdobje v katerem so se pričela gibati in preseljevati plemena onstran Donave in Rena. Pod pritiskom severnejših narodov so kakor povodni preplavili Vzhodno alpsko ozemlje in Severno Italijo. Quadi in Markomani. Po dolgih stoletjih se je tedaj prvič primerilo, da je stopil nasprot-

s katerimi je želel zapreti dostop sovražniku v Italijo. V Sloveniji imamo iz tega časa velik legijski tabor v Ločici pri Celju, kjer je posadka varovala cesto proti Trojanam, Emoni in dalje v Aquileo. Doselej nismo poznali podobnih istočasnih zapor ob cesti Emona — Siscija, zato je odkritje važno za razumevanje zgodovinskih dogodkov v času pred preseljevanjem narodov, ko se je rimska država ob zatonu skušala zavarovati za zidovi in palisadami na Krasu. Obsežno utrjevanje Mark Avrela kaže, kako je filozof na prestolu že prej doumel, da je prišla naslednja ura suženjposestniški ureditvi. V nemoči je dal zgraditi ob mejah Italije trdnjave, ki niso vzdržale navala ilirskih narodov, med njimi tudi Slovanov, katerih potomci grade z zanosom avto ceste, vez, pot v bodočnost.

Arheolog Peter Petru

ZVEZDICA JE ZASENCILA ZVEZDE.

Mlada sovjetska filmska igralka Tatjana Samoilova je na letošnjem filmskem festivalu v Cannesu v hipu osvojila žirijo in občinstvo. Z vlogo v filmu »Lete žerjavje« je dokazala, da sodi med najboljše igralko na svetu.

Dr. NIKO ... PANIČ

3

400 LET GRADU IN TRDNJAVE POBREZJE NA KOLPI

General Ivan Lenković je bil zaščitnik Uskokov in varuh Bele krajine. Stojimo pred vprašanjem, zakaj in pod kakimi okoliščinami se je Ivan Lenković odločil, da ustanovi in pozida Pobrežje na skali iznad Kolpe. Pričakovali bi, da nam je naš častiti Janez V. Valvasor o tem kaj napisal, ali ta pri svojem opisu ter zgodovini Pobrežja (1689) omenja samo to, da so bili na graščini Pobrežje Lenkovići predniki rodbine Burgstallov, ime gradu pa povezuje z besedo brezje (Podwresiaci), medtem ko ga folklorist Ivan Sašel izvaja od pobjezje (breg — Ufer). Zato sem leta 1907 z veseljem prebral Lenkovićevo pismo iz leta 1550, v katerem ta kapetan senjskih in žumberških Uskokov prosi cesarja Ferdinanda I. za dovoljenje, da bi smel ustanoviti in sezidati na Kolpi grad in trdnjavo ter ga imenovati Freyenthurn, to je današnje Pobrežje. Ko je namreč moj prijatelj dr. Aleksa Ivčič v dunajskem pomorskem arhivu zbral zgodovinski material za preseljevanje Srbov na Hrvasko in v Slovenijo, sem ga prosil, naj pogleda, če so tam kakšni fascikli pod napisom Maichau, Freyenthurn, Möttling in Sichelberg. Res je našel dosti tozadnega zgodovinskega gradiva in med ostalim tudi omenjeno Lenkovićevo pismo, kar je bilo vse objavljeno leta 1907. Toda predno se bomo ustavili pri vsebini tega zanimivega in znamenitega dokumenta, se bomo na kratko seznanili z dogodki turških vojsk in vpadov v slovenske in bližnje hrvatske oblasti, vpadov, ki so posredno ali neposredno vplivali na ustanovitev gradu in trdnjave Pobrežja.

Ze pri prvem turškem vdoru v Slovenijo (1408) je bila mala Bela krajina strahotno prizadeta, ker je novi krvočlani sovražnik poklal pred Metliko (9. oktobra 1408) množico prebivalstva in odpeljal v sužnost več tisoč ljudi.

Menda ni noben predel slovenske domovine doživel toliko turških obiskov kakor »Metliška tla« (Möttlinger Boden) = Bela krajina, bodisi da so imeli Turki za cilj oronjanje deželice in mesta, bodisi da so preko Metlike nadaljevali pot v dolino Krke ali se pa tod mimo vračali v Bosno. Ko so Turki leta 1463 podjarmili kraljevino Bosno, se je razgibalo tamojnje ljudstvo in mnoge rodbine so zapustile svoje domove ter iskale zemljišča za naseljeve, v glavnem na sosednjem Hrvatskem. To premikanje ljudstva na našem jugovzhodu v severo-zapadno smer se je ponavljalo pri važnejših dogodkih v Bosni, zlasti ob nastopu uprave ambicioznejših in energičnejših pokrajinskih upravnikov (paš in sandžak begov) kakor so bili n. pr. Ferhat-paša, Hasan-paša, Malkoč-beg itd. Velikega pomena za metastaze Hrvatov in Srbov, ki so zdele tudi Belo krajino, je bil padec Like pod Turke (1527). Med prvimi, ki so se bili naselili pri nas, je bil vsekakor Ivan Kobasić, imoviti vlastelin iz Brekoviće na Uni, podložec od Bihaća, kjer gorovje oklene reko z obeh strani, kjer je ozki prehod ter klanec strazila in varovala Brekovića. Ali energično prodiranje Turkov na Pounje in preslaba obramba s hrvatske strani je marsikateremu omajala zaupanje v lasten obstoj ter vero v boljšo prihodnost. Gradovi in mesta ob Uni so zaporedoma padali v roke Turkov. Poslednji jim je padel v oblast din-dušmanov divni Bihać (1593), katerega obrambo so v dobi dveh generacij vodili oficirji iz Kranjskega, med katerimi je bil tudi mladi Ivan Lenković kot namestnik zapovedujočega kapetana (1529—1537).

Omenjeni hrvatski vlastelin Ivan Kobasić ni bil samo hraber in sposoben vitez, ampak še boljši diplomat, ki je bil pregovoril hrvatske stanovne, da so na novega leta dan 1527 v gradu Cetinu izbrali avstrijskega vojvodo in hkrati ogrskega kralja Ferdinanda I. za hrvatskega kralja in ga s tem zadolžili, da je moral skrbeti tudi za obrambo Hrvatske na turški meji. Sam Kobasić si je pridobil graščino in posestvo Zumberk (Sichelburg) na južnem pobočju Gorjanec, severno od Metlike, in je pri tej priložnosti (1526) verjetno pripeljal s seboj izseljenca iz Pounja, ki pa izjemoma niso bili pravoslavni štokavci (Srbi), ampak pristni čakavski Hrvati. Osem let kasneje (1534) pa je moral rodbina Kobasićev proti škodnim zapustiti grad in posestvo Zumberk in ga predati krajiškemu kapetanom Janezu Pichlerju, Zigi Višnjegovskemu in Erazmu Obrečanu, da tam po zapovedi kralja Ferdinanda I. naselijo pravoslavne Uskoke, ki so prej časovno bivali okoli Glamoča, Unca in Srba, pa so se Turkom upeli in hoteli proti Bihaću, kjer so takrat (1530) slučajno bili znameniti generali Janez Kacijanar, ban Karlović ter junaški Nikola Jurisić. Turki, ki so hoteli za vsako ceno preprečiti prehod teh Srbov na kristijansko stran, so dohтели prebrenike pred samim Bihaćem, kjer se je vnela duha bitka, v kateri so bili premagani turški zasledovalci. Meščani Bihaća in generali so se čudili hrabrosti teh Uskokov, ki so bili sprejeti na kristijansko ozemlje onkraj hrvatsko-turške meje. Kralj Ferdinand I. je še pozneje rad sprejmal begunce iz Turčije, iz katerih je dal vojaško urediti martološke čete pod vodstvom lastnih harambaš kot protitež turškim martolozom (kristiani v turški vojski), ki so bili v boju zelo nevarni. Tako so Srbi uskočili v Belo krajino še v letih 1531, 1533, 1538 in 1541 ter prišli prav na področje gornje Kolpe.

Ali kam z Uskoki, ki so potrebovali zemljišča za postavitev svojih hiš, njive in pašnike za prehrano drobnice in konj? ... Res je bilo tedaj na Hrvatskem in v Beli krajini polno praznih kmetij in fevdalna gospodstva bi si bila rada pridobila novih podložnikov. Toda pravoslavni Uskoki (Vlahi) so se ogibali graščakov in njihovih kmetij ko vrag križa, ker niso hoteli postati tlačani in plačevalci desetine. Bili so namreč pastirji, svobodni sinovi planin, ki so se s čredami ovac in koz premikali od pašnika do pašnika, od gore do gore. Pri tem so knezom plačevali le malenkostno travarino, sicer pa so uživali svobodo. S temi Vlahi so imeli Turki (naiveč poturčenjaki srbskega in hrvaškega porekla) dosti opravka, ker so mnogi šli v hajduke zaradi osvete, da bi kaznovali nasilna in grda dela krutega okupatorja. Od leta 1531 do leta 1534 so se potikali ti brezdomci po kraškem svetu med Kostelom ob Kolpi in Postojno. Njihovo življenje je bilo težko in mučno. Zato se ni čuditi, če so uskoški vojvode Vuk Popović, Resan Šišmanović in Juraj Radivojević poslali 4. 9. 1533 kralju Ferdinandu I. pismo, v katerem so nazorno izpovedali, kako vsi žive pod vedrim nebom in, ker se bliža zima, so v skrbeh zaradi žena in otrok.

MOPEDI

Moped je danes vsekakor najbolj razširjeno motorno vozilo na svetu, dasi je najmlajši proizvod svetovne industrije motociklov. Njegov prednik je pravzaprav motorizirani bicikel. Ker pa ima z biciklom malo podobnosti, z motociklom pa še manj, je dobil posebno mesto v družini motornih vozil.

Naše tovarne TMZ v Zagrebu, TOMOS v Kopru in PRETIS v Sarajevu so odkupile licence dveh avstrijskih (BMW in PUCH) in ene nemške tovarne (NSU). Sprva so samo montirale sestavne dele vozil, kasneje pa so začele te dele izdelovati same.

Po mednarodnih in naših

Znamka — tip	obseg	KS	potrošnja goriva	cena
TMZ — BMW	49,9	2,2	1,2 litra	136.000 din
TOMOS — VS 50 L	49	2,3	1,6 litra	135.000 din
PRETIS — Quikloj L	49	1,4	1,3 litra	115.000 din

predpisih sme imeti mopedov motor le 50 cm obsega, brzina pa mu ne sme biti večja kot 40 km na uro. Spričo teh omejenih možnosti v razvijanju brzine je moped edino motorno vozilo, za katerega nikjer na svetu ni potreben voziški izpit. V nekaterih deželah ga registrirajo pri policiji, pri nas pa tudi tega ni.

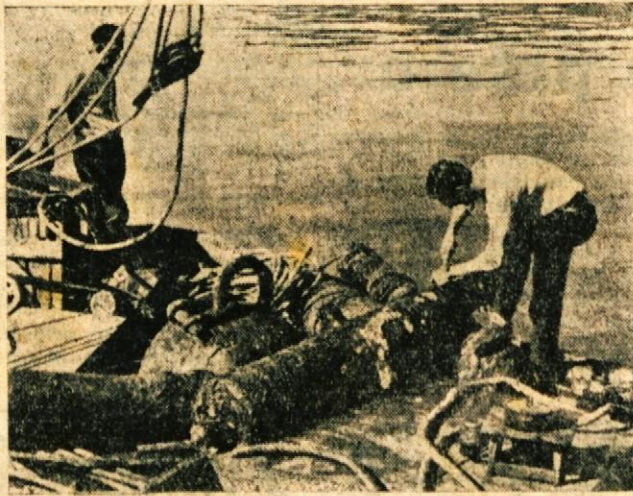
Splošne posebnosti vseh mopedov so majhna potrošnja goriva, je zelo lahek, terja malo oskrbovanja (zato pa mora biti to čimbolj natančno). Vsi mopedi imajo dve brzini, izdelovatelji pa so že začeli tudi tipe s tremi brzinami. Oglejmo si še naše tri mopede:

Naj še omenimo, da naša domača industrija že sedaj lahko proizvaja dovoljno količino cenovnih motornih vozil — samo TOMOS ima letos v načrtu proizvodnjo 25.000 motociklov raznih vrst, novi carinski predpisi pa omogočajo tudi njihov uvoz. Tako bo domača proizvodnja in povečan uvoz kmalu napolnila naša mesta in ceste z motornimi vozili. Že lani je nad 30.000 jugoslovanskih državljanov opravilo izpite za motorna vozila. In če pristejemo še mopediste, ki ne potrebujejo za vožnjo izpitov, vidimo, kako naglo se pri nas razvija motorizacija, z njo pa seveda tudi vse, kar spremlja tak povečan promet (ceste, servisna služba, nesreče) in terja vso budnost voznikov in pešcev.

Skrb za naročnike in bralce

Nekj ameriški list je objavil naslednje sporočilo svoje uprave:

»Naročnikov nimamo veliko, zato bi si jih prav radi ohranili. Prosimo jih, naj predvidno vozijo avto, kajti v nasprotnem primeru bi prišli na drugi svet, tja pa bi jim za sedaj še ne mogli pošiljati našega lista.«

O dviganju potopljenih zakladov sanjajo številni ljudje povsod na svetu. V zalivu Vigo, ki leži v severozahodnem delu Španije, se je pred približno 250 leti potopilo nekaj ladij, natovornih z zlatom in srebrom. Ta zaklad so doslej skušali že večkrat dvigniti, a brez uspehov. Pred kratkim so poskušali znova, toda namesto ladje z zlatniki so našli le na nekaj topov stare angleške fregate

Takole je vsako soboto in nedeljo, ko pride v brigade »MLADOST«, glasilo mladih graditeljev avto ceste BRATSTVA IN ENOTNOSTI. Uredništvo lista je pri Glavnem štabu v gradu Otočec. List pa tiskajo pri Slovenskem poročevalcu v Ljubljani. Posebna »mladinska brigada« in tiskarski skrbi za živahno in čedno opremo lista, ki slovi po pestri razgibanosti in zanimivi vsebini. Naj reči: tudi list je tak kot vsa mladina vzdolj nove ceste: poln navdušenja, poleta in veselja nad vsem novim, kar diha in živi z novo cesto...

nih loncev in skodel, kar potrjuje, da je prostor rabil tudi kot obednica. Italskemu popotniku je bila dežela tuja, ljudje in šege nenavadne, nam pa je bilo doslej nepoznano življenje preprostih ljudi tiste dobe. Vendar smo ravno sedaj

vse do Save zgradili s trdnjavo, široko 25 m. Rimska cesta je držala torej med obema utrdbama. Manjša izkopavanja na tem prostoru so dala presenetljive rezultate. Ne samo, da smo utegnili proučiti tehniko in zidavo, ampak tudi

nik na tla Italije. Ponosni Rimljani so občutili ta poraz kot žgocno rano; udarec pa je bil še hujši, ko so odpeljali Quadi in Markomani ob umiku 200.000 rimskih državljanov v sužnost. Temeljita rešitev države je bila osnovna smernica dela vladarja Mark Avrela. Preganjal je sovražnika po čeških gozdovih polnih trinaest let. V zaledju pa je ustanavljal večje in manjše trdnjave,

»Pošast megla« pred sodiščem

V Glasgouu na Škotskem se je začel velik proces proti 31-letnemu mizarju Petru Manuelu, ki je obtožen osmih umorov. Proces bo dolg, saj nastopa okrog 200 prič.

»Pošast megla«, kakor so nazivali storilca osmih skrivnostnih umorov v Glasgouu, pripisujejo umore očeta, matere in sina družine Smart, očeta, žene, sina in ženinje sestre v družini Watt, in umor 17-letnega dekleta Isabele Cook. Ni pa izključeno, da je umoril še Anno Kneilands in mlado Holandko Kriek, ki je prišla v Anglijo za hišno pomočnico.

Po zadnjih vesteh je bil Peter Manuel obsojen medtem na smrt na vešalih. Čeprav se je zelo spretno zagovarjal in med razpravo odslovil celo svojega zagovornika — odvetnika, mu porota ni verjela.

Ubogih vremenoslavci

V Angliji so ugotovili, da je še vedno v veljavi (vsaj v zakoniku) neki zakon iz leta 1677. Po tem zakonu »se kaznuje s smrtjo vsak, ki bi se poklicno ukvarjal z nepovedni vremenoskih sprememb.«

NEKAJ OKROGLIH

ZLOBA

Dve velikosvetki lepotic se pogovarjata o uspehih pri moških. »O,« pravi ena, »moški so me obletavali kot muhe med. Celo neki kralj je ležal pred mano.«

»Seveda,« jo zbode druga, »gotovo ti je pri kvartanju padel iz rok.«

STARA MAJONEZA

Tristan Bernard, slavni humorist in velik sladkosec, se je potopil ravnateljstvu restavracije zaradi kislaste majoneze.

»Kaj se pa vi spoznate na majoneze,« se je razhudil ravnatelj. »Jaz sem jih pripravljaj, ko ste bili vi še v plencah.«

»Prav,« je odgovoril Bernard. »Toda ni treba tistih majonez šele danes prodajati.«

KORISTNO BRANJE

Dve igralki se pogovarjata. »Ti, če bi morala oditi za eno leto živeti sama na samotni otok, kaj bi vzela s seboj za branje?«

»Oh, veš kaj: tetoviranega mornarja!«

CASA DOVOLJ

»Ja, Miha, spet v gostilno! Ne veš, da morava prihodnji teden plačati obrok?«

»Brez skrbi, žena: do takrat bom že zdavnaj nazaj.«

DOMISELNEZ

»Jaka, kam pa s to lestvijo?«
»Veš, prijatelj grem nekaj prosit; ker je pa na visokem položaju, sem vzel lestev s seboj...«

— Pa res, kako ti je podoben! Naposled pa to ni tako hudo, glavno je, da je zdrav!

105. Kari se je na vso moč ofresal, a ni mogel vreči zverine s sebe. Tigrovji kremplji so mu tlačali v mesu, zato je trobil od bolečine. Vzdignil je trobec, se vzpel in skočil nazaj od drevesa, a tigr se še vedno ni mogel oiresti. In čim bolj se je tigrova šapa bližala uradniku, tem bolj se je ta odmikal nazaj k zadnji steni haudabe. Tako je bil naglo na slonovem zadku, čisto v kotu haudabe, kjer je bil skoraj za puškino cev oddaljen od zverine. Tigru so se zdaj zasvetile oči, najprej rdeče, valem rumeno, hkrati pa je grozotno zarenal.

106. Na vso moč sem zaklical slonu veliki klic. Kari je zdrvel od prvega drevesa, ovil trobec okrog debele veje in vrgel z velikim trusem drevo na tla. Tiger je takoj pogledal v smer, kjer je zahreščalo. Tako se je s svojo glavo približal meni, in opazil sem, da zver ne ve več, ali naj napade mene ali naj se vrne k svoji prvi žrtvi. Sekunde so se vlekle kakor ure. Hromel sem od groze. Toda vedel sem, da bo po meni, če dopustim, da dobi strah oblast nad menoj. Zato sem se s silo obvladal. Kari si je prizadeval, da bi tigr opazil s trobcom, a ga ni mogel doseči.

107. Tedaj pa sem nenadoma opazil, da se Anglež ni le za celo puškino cev oddaljil od zverine, ampak da je tudi že puško vzdignil za strel. Brž sem vzel piščalko in začel z njo tolči tigr po krempljih. Tiger je iztegnil šapo in me pograbil za ruto, ki sem jo imel ohlapno ovito okoli pasu. Kar oddahnil sem si, ko sem zaslišal, da se je ruta odrgala, kajti le za las je manjkalo, pa bi se mi kremplji zasadili v meso. Isti hip sem zagledal, da vtika Anglež zverini puško v uho. O vsem nadaljnjem ne vem nič drugega kakor to, da mi je brizgnila vroča kri v obraz.

108. Kari je kar so mu noge dale zdrvel dalje in se ni prejel ustavit, dokler ni pretekel jase in izgubil med drevesi. Kakih večjih nar ni dobil, le po rebrih je imel nekaj plitvih brazgotin. Ko so prišli gonjači, sem slonu vrel, naj poklekne. Oba sva vlezla z njega. Anglež je šel gledat, kolikšna je žival, jaz pa sem prijel Karija in odšel z njim lekat svojo razbito piščalko. Malo pred sončnim zahodom so tigr odrli in ugotovili, da je bil dolg pet čevljev, ne vstevši repa.